

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEČ

Cene inseratov:Enostolpna petlinna vrsta
mal oglas po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo; neuradna pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.**Političen list za slovenski narod.**Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.**Črnošolec.**

Slovensko ljudstvo je znanost vedno visoko cenilo in je ljudi, ki so znali po njegovem lastnem izreku »več kot hrške peč« vedno visoko spoštovalo. Človeško spoštovanje znanosti pa se je stopnjevalo celo do neke vrste božjega strahu pred ljudmi, ki so znali nekaj, česar ljudje sploh niso mogli doumeti. Iz tega svetega strahu pred nezapopadljivo in nerazumljivo jim znanostjo se je rodil slovenski narodni »črnošolec«, ki je bil za priproste ljudi naravnost neko višje bitje.

Nekdaj se je med ljudstvom na deželi le redko pojavil sloviti »črnošolec«. Danes pa ga je videti prav pogosto. Zlasti odkar imamo svoje vseučilišče, ga vidimo lahko vsak trenutek. Stari, bajeslovni »črnošolec« se je namreč danes prelevil v čisto človeškega visokošolca. Ta se razlikuje od starega črnošolca samo v tem, da se ljudje ne križajo več pred njim, moči ima pa današnji visokošolec še več kakor njegov legendarni prednik.

Današnji visokošolec črpa svojo glavno silo iz svoje mladosti. Mladeniška svežost, čilost in impulzivnost, oplemenitena z znanostjo, daje visokošolcu silno moč, ki ga goni vedno v prve vrste boriteljev za človeški napredek in zgodovina nam dokazuje, da so vsa velika politična in socialna gibanja našla svoj prvi odmev v mladeniškem navdušenju visokošolskega dijaštva.

Razdrapano in razbito Nemčijo so prerodili v prvi polovici 19. stoletja nemški visokošolci. Njihovo nacionalno gibanje je rodilo Bismarcka in je l. 1870. ustvarilo enotno Nemčijo. Rusko revolucijo je rodil ruski vseučiliščnik, ki se je nasrkal modernega demokratizma v zapadni Evropi in ki je tako dolgo tresel carski tron, dokler ga ni podr. Hrvatsko narodno gibanje je ustvarila hrvatska vseučiliška mladina, ki je začela borbo proti trinogu Khuenu, v Srbiji pa je vsak korak do večje politične svobode izbojevala srbska akademika omladina.

Na branik za svobodo in za pravi napredek se je danes postavil tudi slovenski vseučiliščnik in se bori ramo ob ramo s svojimi hrvatskimi in srbskimi tovariši z vso svojo mladeniško močjo proti nasilju, ki mu hoče za vsako ceno zvezati roke in mu zamašiti usta in ga vkleniti kot zamorskega sužnja v nazadnjaški vladinovski jarem. Slovenska akademična mladina danes dobro čuti, da ji hočejo spodrežati njeno bistvo, s katerim ona stoji in pade, to je njeno slovenstvo in ljubezen do svobode. Slovenska akademska mladina se danes zaveda, da jo hočejo oropati one prostosti, brez katere mladina živeti ne more. Zato se je v njej zbudil stari slovenski »črnošolec«, ki ni poznal nobenih okov in nobenih verig, ampak je hodil okoli prost v svojih mislih in svoboden v svojih delih. V naši mladini še ni izumrl stari duh, ampak stopa zopet krepko na plan, čeprav v moderni obliki in obleki.

Pojav starega duha svobode med našimi akademiki je za nas silno razveseljujoče dejstvo. Ta pojav nam priča, da ima slovenski rod v sebi še silno moč, ki se pač ne kaže pri vsaki priliki, pokaže pa se vselej v mladini v času velike nevarnosti kot mogočen svarilen znak za vse, ki hočejo že v mladih srcih zatreti vse, kar je lepo, plemenito in vzvišeno!

Čudna ironija usode je, da hočejo naše vseučilišnike ukrotiti baš oni ljudje, ki vedno govore o svobodi in o napredku. Ti ljudje imajo danes v rokah vso ogromno moč, ki jo daje svojim predstavnikom država. Oni razpolagajo z armado, s policijo, z žandarmerijo in z vsem državnim denarjem. Vso to silno moč so si prilastili danes »naprednjaški« in »svobodomiselni« gospodje. Prilastili si je pa niso, da bi s svojo močjo širili napredek in utrjevali svobodo, ampak zato, da napredek ovirajo in svobodo tlačijo. Do gotove meje so se tej gospodi njene namere tudi res posrečile; ugnali so uradništvo, delavstvo so pritisnili ob zid, kmete in obrtnike so gospodarsko ugonobili, toda ko so se spravili nad glavni steber vsakega narodnega napredka, nad naša vseučilišča, takrat se je pojavil na svobodnih vseučiliških tleh stari klatežki črnošolski duh in mogočnim oblastnikom je roka omahnila! Gospodje

so zbudili duha, kateremu ne bodo kos! Nas starejše ljudi živahno gibanje med vseučiliščniki prav nič ne žalosti. Mi stari sicer radi zabredemo v napako častitih filistrov in godrnjamo, naj se mladina rajši uči kot pa politizira. Toda če z mirom in s treznostjo starcev presojava današnje mlado gibanje, si moramo reči, da ima

današnja mladina prav, reči pa si moramo tudi, da je te vrste gibanje med našo mladino važen glasnik in oznanjevalec dogodkov, ki jih mladina že slutil Eden prvih takih dogodkov bo čisto gotovo padeč današnjega režima, ki ga bo strl neukrotljivi in nepremagljivi črnošolski duh.

Pribičević bo nadaljeval svojo politiko nasilja.

Belgrad, 11. decembra (Izv.) Potrjujejo se vesti, da se je vsled krvavih dogodkov zahtevalo, da Pribičević odstopi, oziroma da menja resor. To potrjuje sam Pribičević, ki je smatral za potrebno, da da časnikarjem sledečo izjavo:

«Pobijanje neredov in komunističnih izgredov so samo okrepili moj položaj, če bi ga bilo sploh treba okrepiti. To je znak njihove velike slabosti, ako žive od takih nad. Niti od daleč mi ne pride na misel, da bi podal ostavko ali da spremenim resor. Nadaljeval bom svoje delovanje z vso energijo.»

Mi to izjavo prinašamo, ker je značilna za Pribičevićev značaj. Kajti on v njej ne vidi nič več in nič manj, kar smo videli mi,

da je eden glavnih nositeljev režima, da od njega živi in da je vse njegovo delovanje posvečeno zadovoljitvi njegovega patološkega čuvstvovanja. Če Pribičević izjavlja, da je prelita kri nedolžnih ljudi samo učvrstila njegov položaj, je to ravno en dokaz več, na kaj se sedanji režim naslanja in kakšen voliven boj se bliža. Kajti Pribičević v isti sapi izjavlja, da bo s takšnim načinom javne borbe še bolj energično nadaljeval.

Dolgo te svoje energične borbe ne bo mogel nadaljevati, kajti čas hiti in 8. febr. ni več daleč. Krvava nit, ki si jo Pribičević prede, se seveda bolj in bolj zadruguje, da se končno zadrigne tam, odkoder izhaja.

Bratci ostanejo do volitev skupaj.

PRIBIČEVIĆ PROSI PAŠIČA, NAJ GA DRŽI. — PAŠIČ PRI KRALJU. — BRATSTVO NI TRDNO.

Belgrad, 11. dec. (Izv.) Pribičević je danes dopoldne obiskal Pašića ter ga obvestil o zahtevi, da naj da ostavko, oziroma menja portfelj. Pribičević se je zatekel k svojemu zaščitniku in mu dokazoval, da bi izpolnitev te zahteve že sedaj pred volitvami pomenila polom sedanjega režima. Prosil je za podporo v tem neprijetnem položaju. Pašić je povsem odobril njegovo stališče in se takoj prijavil za avdienco pri kralju, ki ga je še popoldne sprejel.

Belgrad, 11. dec. (Izv.) O svoji avdienci pri kralju ni Pašić javnosti, kakor običajno, dal nobenih obvestil. Pač pa je takoj sklical ožji odbor ministrov. Na tej seji so razpravljali o novo nastalem položaju. Po seji so ministri izjavili, da o tej stvari sicer ni bilo govora, temveč se je

razpravljalo samo o volivnem sporazumu med Pribičevićem in Pašićem. Kakor znano, so se skoro vse radikalne organizacije izjavile proti temu sporazumu in dosedaj ni bila postavljena še niti ena sporazumna lista razen v ljubljanskem volivnem okrožju. Danes so razpravljali o Hrvatski, Dalmaciji in o Bosni.

Belgrad, 11. dec. (Izv.) Radikalni in samostalni demokratični izvršilni odbor zaseda stalno in rešujeta spore, ki se vedno bolj pojavljajo. Radikalni so danes odobrili kandidaturo našega poslanika v Parizu Spalajkovića, ki bo nosilec radikalne liste v Travniku v Bosni. Kandidatura Spalajkovića ima namen pripeljati ga v parlament in mu v slučaju ugodne kombinacije po volitvah dati portfelj zunanjega ministra.

Sklepi džemijeta.

Belgrad, 11. decembra (Izv.) Iz Skoplja poročajo, da se je včeraj končala konferenca džemijeta, na kateri je bil soglasno sprejet predlog, v katerem se nastopa proti Pribičevićem pristajam in se izključujejo iz džemijeta Genarsi, beg Džerali in Furšin. Nato je bilo dočenanje delovanje poslanskega kluba odobreno in je odbor naložil klubu, da nadaljuje strankino politiko v dosedanjem duhu. Sklenjeno je bilo, da lahko pristaji z ozirom na lokalne potrebe sodelujejo v volivni borbi s pristaji drugih opozicijskih strank, kakor n. pr. s Spahom v Sandžaku in drugod.

PUCELJ IN MRMOLJA BOSTA KANDIDIRALA V JUŽNI SRBIJI.

Belgrad, 11. dec. (Izv.) Današnja »Reč« poroča iz Ljubljane, da namerava Pucelj kandidirati na zemljoradniški listi v Srbiji, Mrmolja pa v južni Srbiji v Skoplju. Samostojni kmetje računajo, da jim bodo pomagali Slovenci, ki jih je precej v južni Srbiji.

Vstaja v Albaniji?

Belgrad, 11. dec. (zv.) Današnja »Politika« prinaša iz Prizrena sledečo vest o nemirih v Albaniji:

Begunci, ki so včeraj prišli iz Albanije, pripovedujejo, da so tam izbruhnili nemiri na več krajih. Pokret se po njihovem pripovedovanju zelo hitro širi in zdi se, da korakajo vstasi proti Tirani, da jo zavzamejo in da vržejo Fan Noli. Vstasi so oboroženi s strojnimi puškami in se računata, da se jim bodo nemiri posrečili.

Fan Nolijska vlada je izdala vsem policijskim oblastem stroga povelja, da morajo za vsako ceno to vstajo udušiti. Kot pripovedujejo, je policija poslana na kake, ki so prišli v Albanijo prezimovat. Pristaji Bajzam Zura so imeli včeraj po

pripovedovanju beguncev nekoliko spopadov z vstasi pa so se morali umakniti. Redžep Zarlje, ki se nahaja izven Tirane, je pozvan, da stopi na čelu čet, ki bodo šle proti vstašem. Verjetno je, da je vstaja izbruhnila radi agitacije albanskih emigrantov.

Stanje je zelo kritično. V Tirani vlada veliko vznemirjenje radi vstaje, ki se vedno bolj širi. Begunci trdijo, da je Fan Noli odšel z nekaterimi ministri iz Tirane. Drugi trdijo, da je, videč resnost dogodkov, zbežal celo v Italijo. Zdi se, da so vesti, ki jih pripovedujejo begunci, pretirane. Mnogi trdijo, da je stanje kritično, ker je izbruhnila vstaja med plemeni Mag in Juma.

Vzroki vstaje so: Po svojem prihodu na vlado je Fan Noli izdal proglas, v katerem izjavlja, kaj misli podvzeti za zboljšanje stanja. Poleg ostalega naglašava v tem proglasu, da bo nova vlada izvedla pravilno agrarno reformo, da bi na ta način siromašni kmetje prišli do zemlje. Vse te obljube so pa ostale neizpolnjene. Ko je ljudstvo videlo, da je prevarjeno, se je dvignilo proti vlastodržcem.

VOLIVNO GIBANJE NA HRVATSKEM.

Zagreb, 10. dec. (Izv.) Vodstvo neodvisne delavske stranke je oficijelno poslalo predsedstvu HRSS poziv za volivno kooperacijo. Predsedstvo HRSS je odgovorilo, da te volivne platforme ne more sprejeti, ker je neiskrena in neresna.

PRED POŠTNO STAVKO V AVSTRIJI.

Dunaj, 10. dec. (Izv.) Poštni, brzojavni in telefonski nastavljenosti so zahtevali zvišanje letnih dohodkov. Sporočili so vladi, da bodo pričeli s stavko, če ne ugodijo njihovim zahtevam. Vlada je odgovorila, da v celoti ne more ugoditi tem zahtevam. Odločitev bo padla najbrže v petek.

Zaprisega mariborskega župana dr. Leskovarja.

Maribor, 10. decembra. (Izv.) Nocoj ob 6. je bil slovesno zaprisežen novi župan dr. Josip Leskovar. Razmagistrat so že popoldne zaplapolale zastave. Zaprisego je izvršil veliki župan dr. Pirkmayer. Imel je daljši nagovor na obinske svetnike ter je v imenu države z zadovoljstvom pozdravil dejstvo, da so narodne stranke s skupnim nastopom omogočile izvolitev prvega slovenskega župana. Poudarjal je velik pomen tega nastopa za obmejno mesto Maribor in za državo ter slikal tudi velike zasluge, ki jih ima Maribor kot najsevernejše mesto naše države v narodnem oziru. Nato je veliki župan objavil odlok, s katerim je kralj Aleksander potrdil dr. Leskovarja za mariborskega župana, ter je nato zaprisegel novega župana, kateremu je ob koncu zaprisege slovesno čestital. Obenem pa se je tudi zahvalil dosedanjemu županu Grčarju za smotreno vodstvo mestne občine.

Novi župan dr. Leskovar je v daljšem govoru izjavil sledeče misli: Že kot mladim dijakom pred več kot 30 leti nam je bil pred očmi kot naš ideal močna Jugoslavija. In danes živimo v tej Jugoslaviji, ki smo si je v mladosti toliko želeli. Vesel sem, da sem mogel danes kot mariborski župan prisesti zvestobo naši ljubljani domovini. Pozivam vse navzoče, da z menoj zakličemo trikratni »Živio!« naši domovini in njenemu predstavitelju kralju Aleksandru.

Velike naloge nas čakajo. Težko, naporno delo je pred nami. Ne morem navesti vseh nalog, ki jih bomo morali izvršiti, omeniti hočem le nekatere. Naša občina je avtonomna in naša sveta dolžnost bo, da to avtonomijo, ki jo imamo, skrbno čuvamo in hranimo. Pred leti je bila ta avtonomija iz državnih ozirav okrnjena. Danes ne obstojajo več ti razlogi, zato bomo zahtevali, da se nam še zadnji ostanek neizročene avtonomije, t. j. obrtni referat, ki je velikanske važnosti za mesto, zopet vrne ter pričakujemo, da nas bo v tem prizadevanju podpirala tudi državna oblast.

Veliko in važno je tudi stanovalniško vprašanje, ki doslej ni našlo svoje rešitve. Občina bo storila vse, kar je v njeni moči, da rešitev tega vprašanja pospeši. Istotako važno je tudi zdravje meščanov, snaga v mestu po ulicah in trgih. Občina bo morala poskrbeti tudi za to, da nepremožni sloji dobijo zastoj prepotrebno zdravniško pomoč. V mestnih gospodarskih podjetjih, kakor so električno podjetje, klavnica, plinarina, vodovod itd., nas čaka ogromno delo. Občina mora poskrbeti, da bodo nastavljenosti in delavci v vseh podjetjih tako situirani, da jih ne bodo morale skrbti za vsakdanji kruh. Pričakuje pa tudi od njih, da bodo svoje dolžnosti vestno in natančno vršili, tako da bodo mestna podjetja cvetela in gospodarsko napredovala.

Tudi na šolstvo ne bomo pozabili. Posebno skrb hočemo posvetiti meščanskim šolam ter trgovski in obrtno-nadaljevalni šoli, ki sta za trgovski in obrtniški naraščaj eminentne važnosti. To so le nekatere naloge, ki nas čakajo.

Končno je novi župan apeliral na gg. občinske svetnike, da ga podpirajo pri velikem in odgovornosti polnem delu ter z vsem navdušenjem pristopijo k reševanju velikih in težavnih nalog v prid našega Maribora in naše države.

Ob koncu se je novi župan še enkrat zahvalil velikemu županu dr. Pirkmayerju za zaprisego ter dosedanjemu županu Grčarju za skrbno triletno delovanje.

Po tem programatičnem govoru je župan dr. Leskovar zaprisegel podžupana dr. Lipolda, s čimer je bil dnevni red izčrpan in seja zaključena.

ANGLIJA IN ŽENEVSKI DOGOVOR.

Newyork, 10. decembra (Izv.) Angleški poslanik je rekel na neki pojedini, da bo angleška vlada glede ženevskega dogovora šla gotovo še dalje kakor Amerika. Rekel je, da razorožitev ni mogoča brez varnosti, varnost pa ni brez razsodišča.

Italija.

MILICNO VPRAŠANJE V SENATU.

Rim, 10. dec. V včerajšnji seji je senat razpravljala o proračunu za vzdrževanje milice. Sen. Zuppelli je tem povodom očital ministrskemu predsedniku, da njegova zadržila senatu glede milice ne drže. Tako se nahaja po hišah posameznih miličnikov orožje, a za milico se je imenoval nov poseben vrhovni poveljnik in častniki milice ohranijo vsaj deloma svoje znatno višje čine nego so jih imeli v armadi. Če bi bil senat to preje vedel, bi bilo njegovo glasovanje pač drugače izpadlo. Govornik zahteva, da se milica dejansko združi z armado in odtegne vsakemu strankarskemu vplivu. — General Fassoni podrobno razpravlja o zneskih, ki so v proračunu določeni za milico in prihaja do zaključka, da se krijejo stroški za milico pod raznimi drugimi naslovi. Po njegovem mnenju stane milica državo na leto 160 milijonov, ne pa 15, kakor to izkazuje proračun. Vlada naj tu natoči čisto vino. — Nato se je oglasil ministrski predsednik Mussolini. Izognil se je vsakemu pojasnilu glede stroškov in strankarskega značaja milice in zahteval od senata, da svoje zahteve glede milice opredeli točno in jasno: ali naj se milica razpusti in potem pade odgovornost za posledice na senat, ali pa naj milica ostane in se njena ureditev zaupa njemu. Senat je nato odobril posamezne točke notranjega proračuna in končno sprejel celokupni proračun notranjega ministrstva s 190 proti 70 glasovom.

POLOŽAJ NA JADRANSKEM MORJU.

Rim, 10. dec. Parlamentarna večina je v včerajšnji seji razpravljala o proračunu za mornarico. Posl. Zimolo se je v svojem govoru obširno pečal s položajem na Jadranskem morju. Obžaloval je, da je Italija izgubila velevažne pomorske baze Šebenik, Kotor in Vallona. Odgovornost za to nosijo bivše vlade, ki so se preveč pečale s pravicami drugih narodov in delale v nasprotju s svetimi pravicami Italije. Zato je ostal obrambni položaj na Jadranu za Italijo kljub doseženim pridobitvam bistveno težak, ker so važne pomorske baze na drugi obali le malo oddaljene od italijanske strani.

MOČ ITALIJANSKE OBOROŽENE SILE.

Rim, 10. dec. V svojem včerajšnjem govoru v senatu je Mussolini navedel sledeče številke o italijanski oboroženi sili: Armada šteje tačas 213.708 mož, od tega 197.940 letnika 1904 in 15.768 stalno službe; kralj. karabinierjev je okroglo 55.000, a se njih število v bodoče dvigne na 60.000; mornarica ima 45.000 enot, finančna straža 27.000, aeronavtika 10.000, skupaj tedaj 340.708 mož. Milica šteje 139 legij po 1000 mož ali 139.000 mož.

SOCIALIST UBIL FAŠISTA.

Brescia, 10. decembra (Izv.) Socialist Ragno je po daljšem prerekanju ubil s palico fašista Pallinija. Tolkel ga je po glavi skoro celo uro.

Anglija.

MAC DONALD V OPOZICIJI.

London, 10. decembra. (Izv.) Ko je bil prebran prestolni govor, sta obe zbornici sejo prekinili do 3. ure popoldne. Na popoldanski seji je govoril Mac Donald, ki je sedanjo vladno stranko zbadal s čestitko, ker ima pri 7 milijonih volivcev 400 poslancev, dočim ima delavska stranka pri 5 milijonih glasov samo 150 poslancev. Konservativci bodo torej lahko vedno zadovoljni v prepričanju, da je en konservativni poslanec vreden toliko kot dva delavska poslanca. Dalje je napovedal Mac Donald, da bo spravljal vprašanje Zimovjevega pisma na dnevni red v parlamentu in bo predlagal posebno komisijo, ki naj to zadevo preišče. On je še danes prepričan, da je to pismo ponarejeno. Potem je vprašal vlado, kaj misli postaviti na mesto ženevskega dogovora in če se namerava lotiti zopet stare politike alijanc, ki je pripeljala do svetovne vojne. Končno je zahteval od vlade, naj predloži parlamentu vse akte o angleško-egiptovskem sporu.

RAZPRAVA O ANGLEŠKI VNANJI POLITIKI.

London, 10. decembra (Izv.) Na kritiko angleške vnane politike s strani opozicije je odgovoril Baldwin, da bo Chamberlain še ta teden imel velik govor o angleški vnani politiki.

OPOZICIJA GRAJA BALDWINA.

London, 10. decembra (Izv.) Opozicija je zahtevala, da se sprejme v odgovor na prestolni govor tudi stavek, s katerim se graja vnana politika sedanje vlade.

BREZPOSELNOST V ANGLIJI NARAŠČA.

London, 10. decembra (Izv.) Število brezposelnih v Angliji je v zadnjih 4 tednih naraslo za 38.000.

FRANCIJA PROTI KOMUNISTOM.

Pariz, 10. decembra (Izv.) V francoski zbornici je neki komunistični poslanec interpeliral vlado zaradi preganjanja komunistov. Herriot je odgovoril, da bo francoska republika vedno spoštovala svobodo, ne bo pa dopustila brez potrebe žrtvovati človeških življenj.

HERRIOT OBOLEL.

Pariz, 10. dec. (Izv.) Ministrski predsednik Herriot je obolel in mora ostati v postelji. Bolezen pa ni nevarna in je le posledica prenapornega dela.

RAZOROŽITEV BOLGARIJE.

Rim, 10. decembra (Izv.) Na tajni seji sveta Društva narodov so ukrepali tudi o razorožitvi Bolgarije in so določili kraljevino SHS, ki naj razorožitev nadzoruje.

TROCKI JE OBOLEL.

Moskva, 10. decembra (Izv.) Trocki je nevarno obolel na hripi. Zdravniki zahtevajo, da odpotuje Trocki v kak kraj z milim podnebjem.

Končni izid in uspeh volitev v Nemčiji.

Izid volitev v nemški državni zbor pomeni okrepitev sredinskih strank in nazadovanje desnih in levih skrajnežev, nacionalcev in komunistov.

Prihodnja večina ni mogoča brez centra, ki ostane središče strank, katere želijo mirnega notranjega razvoja na podlagi demokratične republike in točno izpolnjevanje londonske pogodbe, kar se tiče reparacij. Ker stoji tudi nemška ljudska stranka, ki se sicer v notranjepolitičnem oziru nagiblje iz demagoških ozirih nekoliko na desno, v zunanjepolitičnem oziru na stališču sporazuma z zavezniki — je skoro gotovo, da bo tudi ona vstopila v vladno večino sredinskih strank, katere bo slejkoprej podpirala socialna demokracija. To bi bila takozvana »velika koalicija«.

Za veliko koalicio pridejo v poštev: 130 socialdemokratov, 68 centurmashev, 50 nemške ljudske stranke, 32 demokratov, 17 gospodarske stranke in bavorske kmetijske zveze in še nekaj glasov malih strank, skupaj okoli 300 glasov.

Skrajna desnica šteje 102 nemška nacionalca in 14 nacionalnih socialistov, skupaj 116 glasov.

Skrajna levica (komunisti) štejejo 45 glasov.

Bavarska ljudska stranka, 19 glasov, je neodločna.

Prihodnji kanceler bo skoro gotovo zopet dr. Marx.

Punicus:

Kaj nam je treba vedeti?

Najnovejša zgodovina političnega življenja izza l. 1918 prinaša, odkar smo doživeli »ujedinitenje«, za vsakogar, ki je prišel v novo državo staro »avstrijajakantsko solidarnost in politično korektno miselnost, od dne do dne vse večji vprašaj. Menda ga ni, ki ne bi čutil, kako se vse maje prav v temeljih že od prevrata sem, a najbolj pa od dne, ko smo dobili Vidovdanske ustavo s pomočjo fatalne večine 13 glasov — slovenskih samostojnih kmetov in demokratske inteligence. 29. junij 1921. leta ostane v zgodovini države SHS najusodnejši dan, takoj za njim pa gotovo oni, ko je 20. okt. moral podati Davidovičev kabinet svojo ostavko in tako napraviti prostor kabinetu treh ustavopravnih »papežev« (FPZ). Kar se dogaja in kar se še napoveduje, po vladnem časopisju in po dnevniških pozicijah vlade na vseh poljih državne uprave, pa prav na las spominja na usodno dogodke od 6. novembra 1902 dalje, ko je vlada generala Cincar-Markovića vodila priprave za volitve na dan 19. maja 1903. Kdor hoče globlje razumeti vse sedanje dogodke s historičnega stališča, ta mora seči nazaj v leto 1902-03 ter v l. 1917, ki je drugi fatalni datum najnovejše zgodovine Srbije. To leto je namreč *Pašičeva vlada* zasnovala iz zunanje-političnih ozirih zloglasni »solunski proces«, radi separatnega miru z Avstro-Ogrsko! (Prim.: Rapallo in rimski pakt iz leta 1923. Pašič — Mussolini.)

O »solunskem procesu« je že prišlo marsikaj na dan, vendar pa so še čudovite tajne okrog tega usodnega procesa. Kdaj nam jih do podrobnosti odkrije kdo, ki ima točne podatke, pokaže bližnja bodočnost. Zakaj vse sili k temu, da dobimo jasen pregled v misterijno zakulisno igro l. 1917, ki je s krvavimi žrtvami položila klice vsega zla tudi dogodkom izza l. 1918 vse do današnjih dni!

Za nas, ki smo stopili v novo državo z radostjo in velikimi upi, postajajo zgodovinski vidiki, pod katerimi se je razvijalo življenje v kraljevini od l. 1892 pa do dne 29. maja 1903 ter od tu do solunskega usodnega procesa l. 1917, naravnost *conditio sine qua non* za pravilno ocenjevanje dogodkov sedanjosti in bližnje bodočnosti. Slovenski javnosti in slovenskim politikom ni bila prej dana možnost spoznati politične

zgodovine Srbije, sicer bi bila vsa naša javnost zavzela drugo stališče, kakor ga je.

Zdi se nam umestno, da v posebnih člankih opozorimo široko javnost zlasti na to, kar nam o l. 1903 pripoveduje v pravkar izišlem četrtem delu svojega veleznamičnega dela »Politična istorija Srbije u drugoj polovini 19. veka« Ziv. Zivanović (Beograd, 1925, Geza Kon.), mož, ki mu je bilo sojeno proti volji sedeti v ministrstvu generala Cincar-Markovića katastrofalnega leta 1903.

Kdor zna politično misliti in historično presojati dogodke, bo dobil dovolj misli za sedanje in bodoče dni...

Demokratske laži o štrajku na zagrebški univerzi.

Zagreb, 10. dec. 1924.

Poročila »Jutra« o štrajku na zagrebški univerzi presegajo vse meje dostojnosti. Čudimo se moralni kvaliteti njegovega poročevalca, ki ali ni akademik, ali, če je, gotovo ni človek, kateremu bi resnica bila sveta.

Samo na nekatere laži opozarjamo javnost, da bo lahko spoznala objektivnost PPZ-časopisja.

»Jutro« z dne 7. decembra 1924 poroča, da so bili večina aretiranih neakademiki, policija pa je sama konstatirala, da ni bil med njimi niti en sam neakademik!

Ves čas štrajka so se po »Jutrovih« poročilih vršila predavanja na univerzi, dejstvo pa je, da so bila predavanja par režimskih profesorjev preprečena.

»Jutro« poroča o večini dijakov, da so hoteli poslušati predavanja, resnica pa je, da niti vsi Orjunaši niso bili za to, da bi na ukaz ministra »prosvete« poslušali profesorje, njegove ljubljence.

Po »Jutru« so bile velike nevarnosti za spopade med njegovo kliko in med večino akademikov, katerim je čast univerze več kot pa mamluštvo Pribičeviću. Toda iz previdnosti so ti dijaki bili pač dovolj oddaljeni od akademskih tal in so se skrivali po vežah okoli »Kazališne kavane«. Sam rektor je dalje konstatiral, da so pod kontrolo policije in orjunašev dohajali na univerzo pribičevićanski poulični razgrajci, da bi napolnili predavalnice — seveda jim tudi to ni pomagalo nič.

Proti nasilni akciji orjunašev bo že reagiral po izjavi rektorja senat. V predavalnici filozofske in juridične fakultete so nadalje uvajali tudi akademike drugih fakultet.

Fotografije bodo pričale o kulturi PP-režima, kajti slike policije na univerzi gotovo ne bodo obležale v miznici fotografov.

Srca vseh poštenih akademikov so užaljena do dna duše, in nič naj se režim ne čudi, če mu akademska mladina izpodnesla tla!

Iz univerze ste hoteli napraviti kassarno, v kateri bi se pod varstvom bajonetov predavala režimska »znanost«, toda univerza bo ostala svobodno torišče, kjer se bo vzgajal naraščaj Jugoslavije, ki bo storil konec politični in moralni izkvarjenosti, katero razširja PPZ-režim!

Akademik.

Kroglična ležišča

iz prvovrstnega švedskega jekla z jamstvom za avtomobile, industrijo, obrt in vsakovrstne stroje. Vam nudi najceneje

J. GOREC, palača Ljublj. kreditne banke.

Politične vesti.

+ Shod SLS se je vršil dne 7. t. m. v Mirni peči. Bil je prav dobro obiskan. Poročal je minister n. r. dr. Kulovec o vzrokih in poteku zadnje vladne krize ter nam je začrtal smernice volivnega boja. Navzoči so poročilo napeto poslušali ter ga z odobravanjem sprejeli. Iz kakšnega vzroka se je vtihotapil zastopnik Orjuna, nam je uganka. Sodimo pa, ker je ves čas molčal, da mu je poročilo ugajalo.

+ Kako agitirajo radikali v Južni Srbiji? »Pravda« poroča: »Radikali so pričeli v vseh okrožjih v Srbiji in v Južni Srbiji silovito agitirati. Pri tem se poslužujejo v prvi vrsti vladnega upravnega aparata (»policije«), ne branijo pa se tudi ne laži in groženj. Tako groze radikalski agitatorji v kruševskem okrožju, da bo vsak deseti človek v okrožju zaprt ali pa ubit, če dobi večino v okrožju opozicijski blok. V negotinskem okrožju pa pripovedujejo agitatorji Velizarja Jankovića, da je kralj radikalom obljubil, da bo takoj parlament razpustil, če ne dobe radikali večine, ker radikali ne bodo dali vlade iz rok.«

+ Generalski sestanek. »Pravda« poroča: »Včeraj se je v političnih krogih mnogo govorilo o neki generalski konferenci, ki se je vršila včeraj dopoldne (dne 7. decembra). Tej konferenci priisojujejo veliko politično važnost.«

Malo odgovora.

V. ugotovitev seje čžega sosveta UJU-Ljubljana z dne 3. decembra 1924 se glasi: »Vodstvo organizacije poziva v to svrhu vse na temeljih UJU stoječe učiteljske in enotni koncentraciji. Na podlagi dejstev in zgodovinskega razvoja dogodkov ugotavljamo, da je po prevratu vodstvo napredne učiteljske organizacije storilo vse in dalo vse možnosti, da se združi vse slovensko učiteljsvo v enotno organizacijo v svrhu čuvanja stanovskih interesov. Razpustitvi »Zavezoc« je pozvalo »Slomskovo zvezo«, da stori isto in se pridruži enotni državni organizaciji UJU, česar pa »Slomskova zveza« ni hotela storiti. Vodstvo organizacije je pozvalo potom okraj. učiteljskih društev vse neorganizirano učiteljsvo, ne oziraje se na politično pripadnost, k vstopu v UJU. Vodstvo Zaveze je tudi delovalo v skupnem Učit. svetu, a zastopniki »Slomskove zveze« so se pokazali tako nelojalne, da so uničili celo zapisnike teh sej. V Ljubljani so se vršila v svrhu skupnega nastopa v enotno organizacijo pod predsedstvom t. č. člana glavnega odbora UJU pov. Jovo P. Jovanovića pogajanja zastopnikov UJU in odbornikov »Slomskove zveze«, a ko je bilo treba podpisati zapisnik sporazuma, so voditelji »Slomskove zveze« odrekli podpis. Ožji svet ugotavlja, da združuje UJU v svoji organizaciji člane raznih političnih naziranj in veroizpovedij in da nikomur ni zabranjen vstop v okrajna učiteljska društva pov. UJU, če se strinjajo s smerjo in načeli, na katerih je osnovana UJU in za katere je dosedaj manifestiralo na državnih skupščinah in kongresih UJU. Konstatiramo, da je »Slomskova zveza« hotela v UJU tvoriti nekako privilegirano skupino, ki naj bi kot manjšina diktirala smer večini, kar po pravilih absolutno ni dopustno, kakor tudi ne, da bi si kot člani UJU obdržali še posebno organizacijo, ki bi delovala proti smeri, sklenjeni na zborih UJU od večine. — Vodstvo organizacije ponovno poziva okrajna učiteljska društva, da naj pozovejo pismeno vse neučlanjeno učiteljsvo v svojih okrajih, da pristopijo v okrajna učiteljska društva in s tem postanejo člani UJU — če se obvežejo držati se smeri in pravic UJU.«

V odgovor to-le:

Učiteljsvo »Slomskove zveze« je takoj po prevratu storilo prav vse, kar je bilo sploh mogoče, da bi učiteljsvo že vendar kdaj prišlo do enotne stanovske organizacije. O tem pričajo članki v »Slovenskem Učitelju«, ki so jih spisali Štrukelj, Pečjak, Vrhovec, Vunič; pričajo občni zbori »Slomskove zveze«; pričajo zborovanja podružnic, pričajo odbore seje »Slomskove zveze« in priča tudi Učiteljski svet, ki se je bil ustanovil na »budo« »Slomskove zveze«. Več poročil iz »Učit. svetla« je bilo objavljenih v »Slovenskem Učitelju«, ni jih pa objavil »Učit. Tovariš«. Kako in kaj se je zgodilo z zapisniki tistih sej, bi vam morda lahko dal pojasnila vaš sedanji član g. Dragan, jaz pa samo to lahko izjavim, da drugi člani »Slomskove zveze« niso bili in tudi sedaj niso tako nelojalni, da bi storili kaj takega. Nelojalnost bi mi lahko očitali vam, ker niste objavljali razprav in sklepov »Učit. svetla«, kakor je to delal »Slov. Učitelj« — odnosno tedanji urednik g. Fr. Fabinc. Kolikor se še spominjam na seje »Učit. svetla«, tudi lahko ugotavljam, da je od vaše strani bil prišel ugovor, da bi bil »Učit. svet« eksekutivni organ; smatrali ste ga le informativnim. Tudi ste vi bili prvi, ki niste hoteli pristati na sklep »Učit. svetla« v zadevi telovadnih organizacij, od katerih naj bi bila po sklepu »Učit. svetla« šolska mladina izključena. Ugotavljam, da je »Učit. svet« imel le nekaj sej leta 1919, ter je s sklicevanji sej prenehal predsednik, ki ni bil naš, ampak Vaš član in je končno tako vsa zadeva brez pravega vzroka zaspala in to ne po naši krivdi. Toda kljub temu Slomskarji nismo odnehali, ampak delali na to, da pridemo do skupne stanovske organizacije. Imeli smo celo podoželske skupne sestanke ter je bila sprejeta že dne 1. maja 1919 v Novem mestu sledeča resolucija: »Zahtevamo, naj se združi takoj vse učiteljsvo v Sloveniji v eno samo strogo stanovsko organizacijo, ki pa naj pusti v kulturnih vprašanjih popolno svobodo, tudi svobodo združevanja v posebne samo-kulturne učiteljske organizacije. Tako učiteljska organizacija naj se čimprej razširi po vsej Jugoslaviji.« Ta resolucija je bila sprejeta tudi od vseh podružnic »Slomskove zveze«. In enake resolucije so bile sprejete tudi na božičnem zborovanju »Slomskove zveze« že leta 1919. To naše, mislim, da dovolj liberalno naziranje, se je med učiteljsvom splošno odobravalo. Tako lahko objavimo resolucije okraj. učit. društev za Maribor in bližnje okolice, ki so bile sprejete na zborovanju dne 15. aprila 1920 in ki se glasi: 1. Naše društvo stoji odločno na stališču, da bodi stanovska učiteljska organizacija, nadstrankarska, in se pečaj le z vprašanji, ki so skupna stanovska zadeva vsega jugoslovanskega učiteljsva; izključuj pa iz svojega delokroga vsa sporna politična in kulturna vprašanja, ki ne tangirajo šolstva neposredno. (Prav, kakor mi.) — Stanovska zaveza je edini pogoj za sprejem v društvo. — 2. Uverjeni smo, da je v interesu učiteljsva, šolstva in torej tudi države, da se vse jugoslovansko učiteljsvo čim najprej združi v eni sami stanovski organizaciji. — 3. Vsa teža odgovornosti za vse prokletstvo in gorje, ki pride prej ali slej na stanovsko razcepljeno učiteljsvo, pade

na one učitelje, ki iz kateregakoli nagiba ovirajo stanovsko združevanje jugoslovanskega učiteljstva. Smatramo kot nečasno vsako slepomišljenje o načelnih vprašanjih. Ali stojimo na stališču nadstrankarstva ali pa smatramo kot pogoj za sprejem v društvo gotovo politično prepričanje ali svetovni nazor. V enem, kakor v drugem slučaju moramo biti dosledni.

— 4. Z ozirom na važno nalogo, ki je določena slovenskemu učiteljstvu v skupni stanovski organizaciji vsega jugoslovanskega učiteljstva, smatramo naravnost kot predpogoj za prosperiranje UJU, da stopi slovensko učiteljstvo vanjo stanovsko združeno. — 5. točko resolucije izpustim, ker graja tedanjio pisavo »Učit. To-varišac«. — 6. Odločeni smo iskati pota in sredstva, da uveljavimo svoje stališče glede stanovske organizacije, ker nam stoji stanovska edinost višje kot vsi drugi ozirom. Zato naročamo odboru, naj stopi glede skupnega zastopanja naših načel z učiteljskimi društvi, zlasti v bivši Štajerski in Koroški — pa tudi Kranjski. — 7. Izjavljamo, da nimamo ničesar proti temu, ako »Slomškova zveza« obstoji še nadalje, ampak le kot kulturna, ne pa kot stanovska organizacija. Nje člani pa morajo biti obenem člani stanovske organizacije dotičnega okraja.

Vse to ni nič pomagalo; z mrtve točke nismo mogli. Pisali smo bili tudi v Belgrad, odkoder pa odgovora nismo dobili. Kljub temu smo še enkrat poskušali ter pisali tedanji »Zavezi« in ji poslali tudi naše resolucije s predlogom, da naj določi svoje zastopnike, s katerimi bi bilo možno sestaviti pogoje za ustanovitev strokovne organizacije, dobili pa smo bili takle odgovor: »Vodstvo »Zaveze« je na pravilo na svoji seji dne 14. t. m. in z ozirom na poslano dopise Vaše zveze sledeči sklep: »Zaveza jugoslovanskega učiteljstva« v Ljubljani stavljenih resolucij »Slomškove zveze«, s katerimi se ta izreka za edinstveno stanovsko organizacijo, zajedno je pa sklenila, da svoje »Zveze« ne razpusti, ne more vzeti na znanje. V zvezi s tem odpade tudi vsak nadaljnji razgovor s predlaganimi odposlanci.« Tako, in sedaj sodite, kdo je kriv, da ni moglo priti do enotne stanovske organizacije. Pozneje enkrat smo bili res nenadoma pozvani v »Učiteljsko tiskarno«, kjer je bil navzroč tudi tovariš Jovo P. Jovanović. Tam naj bi bili podpisali nekak sporazum, v kar pa posamezni člani »Slomškove zveze« niso imeli poverila ne od odbora, še manj pa »Zveze« kot tako. Sicer pa tudi takrat niso bili, kakor še danes niso dani pogoji, pod katerimi bi mogli kršćansko misleči učitelji stopiti v UJU; kajti UJU ni po svojih pravih in tendencah samo stanovska, ampak kulturna in politična bojovita učiteljska organizacija, o čemer dovolj jasno kaže njena glasila in zborovanja, kakor tudi zgoraj imenovani sklepi ožjega sveta. Očitek, da je »Slomškova zveza« hotela v UJU tvoriti nekako privilegirano skupino, ki naj bi kot manjšina diktirala smer večini, je naravnost smešen. Res pa je, da bi se ne mogli vkloniti takim sklepom, ki bi bili proti našemu kršćanskemu prepričanju, četudi bi to sklenila večina, ker smo prepričani, da kulturna nasilja ne sodijo v stanovsko organizacijo, kakor si jo mislimo mi in tudi mnogi člani UJU-ja, ki pa nimajo trenutno primerne foruma, da bi dali jasnega izraza nezadovoljnosti, ki vlada med njimi. Že leta 1923. smo čitali v »Učiteljskem listu«, ki izhaja v Trstu to-le vobodo: »Slovensko učiteljstvo tiči globoko v strankarstvu in se ni otreslo predvojne mentalitete. Zato je UJU strankarsko orientirana organizacija, ki plove s polnimi jadrji po razburkanem morju strankarskega udejstvovanja. Program, sprejet leta 1920 v Belgradu, je pa le dekoracija, lepa izveska nad vratmi, vabeča mimoidoče k vstopu. Vsakdo, ki vstopi, se čuti razočaranega radi vodstva UJU, ki ne more živeti brez političnih bojov — visokodvigajoč prapor strankarske zagrizenosti.« Itd. Konča pa ta kritika tako-le: »Kdaj se zavedo vsi nezadovoljneži, kdaj posežejo aktivno vmes in organizirano podro današnji sistem izrabljanja organizacije v strankarske namene in v diskreditiranje pred vso javnostjo?«

In vprašam vas, smo li danes prišli že korak naprej? Dejanja govore, da smo šli zelo daleč nazaj. In tisto prerokovanje mariborskega učiteljstva, da bode prišlo nad razcepeljeno učiteljstvo prokletstvo in gorje, je že tu. Zadelo je sedaj one, ki hočejo skupni organizaciji v resnici le stanovsko, tovariško, mirno sožitje brez nepotrebnih političnih razprav in razburljivih načelnih prepričkov. Gorje in prokletstvo pa bode zadelo tudi one, ki vstvarjajo in zagovarjajo duševno in fizično nasilje, kakoršnjega izvajajo sedaj nad nedolžnimi žrtvami za strah vsem onim članom UJU-ja, ki mislijo še s svojimi možgani, kajti vse na svetu se povrne.

Zagovarjali smo doslej, zagovarjali bomo pa tudi poslej — pa vrzite nas kamorkoli — le tako skupno stanovsko organizacijo, v kateri ne bo strankarstva, v kateri bo vladala svoboda glede mišljenja in delovanja, kakor tudi svoboda glede posebnega organiziranja v kakršnokoli že kulturno svrhu. Zdi se mi, da bolj svobodoljubni biti ne moremo. Jasno je tedaj lahko za vsakega učitelja, da vendar uvidi, kje tiči pravi vzrok, da ne moremo priti do strankarske organizacije. Poglejte novinarje, ki pripadajo najrazličnejšim političnim strankam in se napadajo med seboj v neprestani načelni borbi in vendar imajo skupno

stanovsko organizacijo, slovenski učitelji pa se ne moremo povzpeti še tako visoko. Zalostno pa resnično! Ivan Štrukelj.

za vsakogar neobhodno potreben!

Dopisi.

Tržič. Odbor staršev sklicuje v soboto dne 13. t. m. ob 8 zvečer v Naš dom protestni shod proti nepostavni odstavitvi upravitelja tukajšnje ljudske šole g. Vidra. Tako odstavitev je pravni škandal za vsako državo. To krivico je napravil sedanji prosvetni minister samo zato, ker je g. Vider kršćanskega prepričanja. Zato je dolžnost vseh poštenih staršev, da protestirajo proti tej krivici. Zato vsi na shod! — Starši.

Iz Tržiča. Dne 4. t. m. je bila volitev zdravstvenega odbora za sodni okraj Tržič. Volitev je vodil okrajni glavar iz Kranja. Tržički purgarji so mislili, da imajo in morajo imeti vedno večino in morajo povsod oni vladati. Toda zavedno starešinstvo iz okolice je načrt pokvarilo. Le na prošnjo in prizadevanje gospoda župana Lončarja so pristali Križani, Kovorjani in Lomljani, da je poleg teh prišel še en zastopnik tržičke občine v zdravstveni odbor. Obraba se! 8. februarja se bo pa še huje obrnilo. Zalostnih obrazov so jo odkurili Tržičani in sledil jim je tudi g. Ankele od sv. Ane, sedanji kandidat SKS. Vsega treba se privediti!

Radovljica. Kako vzgaja Orjuna svoje pristaše, zato je najlepši dokaz dogodek, ki se je odigral v Predtrgu pri Radovljici. V noči od ponedeljka na torek, ko vsi ljudja, kateri imajo še nekaj pameti, počivajo, se je začelo naenkrat strahovito rjovenje in vpitje, da so ljudje planili pokonci, misleč da kja v neposredni bližini gori. Toda strah se je ispremenil takoj v začudenje in ogorčenje nad početjem Orjunašev, med katerimi so se nabajali celo študentje-visokšolci, od katerih bi človek nikdar ne pričakoval kaj takega. Pričeli so s psovanjem Boga, zmerjali z najgršimi priimki g. župana ter klicali na pretep celo vas, katero so imenovali republiko, v kateri prebivajo »tigris«, »slinarji« in druge prostaške psovke, ki jih niti ne omenjamo. Taka inteligenca naj bo torej potem voditeljica ljudstva? Nikdar! Če ne bo reda in nočnega miru, bo ljudstvo primorano, da si ga samo napravi!

Iz Aleksandrije. Hvala za Slovenca, dobil sem ga že dvakrat. Ker pa ni notri prvega mojega poročila, zato pošljem sedaj nekaj vtisov s pota in pozneje. — Težave so bile na italijanski meji, ker je treba prtljago prenašati na carinarnico. Povem pa naravnost, da so bili Italijani manj sitni, kakor naši, znabit, ker sem našel na goriškega Slovenca »doganici«, kakor se imenuje italijanska carinarna. Spetoma sem se oglasil na Sv. Gori, kjer bodo kmalu pokrili novi veliki samostan, cerkev pa drugo leto. Bil sem tudi na Kostanjevici, kjer v samostanu in cerkvi pridno popravljajo. Benetk ne bom popisoval posebej, ker se tam ni dosti spremenilo. Omenim naj le, da me je zeblo kljub plašču. Brila je ostra burja, peči pa nimajo. Po potu se vidijo iz vlaka še sedaj lepo betonirani jarki ob Pivari, ne manjka pa tudi razbitih in podrtih poslopj. Čez morje sem se vozil z brzoparnikom »Vienna« (Dunaj). Lloyd ima namreč tega in »Heinric« za tedenski promet z Aleksandrijo. Odhod je vselej v petek ob 13. Parnika sta jako udobna, a draga: v III. razredu okoli 4500 Din. Cenejši bi bilo z drugo, sirsko, linijo, a vozi skoro 14 dni; človek ima v tem zimskem času že 3 dni dosti guganja, ker je morje takoj v soboto začelo valovati. Mejem ko je marsikdo — največ je bilo potnikov izvoljenega ljudstva — izostal od skupne mize, bljuval in celo obležal v postelji, meni ni bilo nič hudega, ker sem se veliko sprehajal in tudi rabil kopeli v kadi. — Ustavili smo se samo v Brindisi, kjer sem si ogledal znamenite stebre, ki so končevali rimsko »via Appia«, in nadškofijsko stolnico, ki je pa v primeri z ljubljansko siromašna. Mesto ni lepo, zanemarjeno italijansko guverzo je, razen glavne ulice. Kljub hudi burji sta prišli dve usmiljenki pobirat darov k parniku. Bilo je skoraj smešno, kako je njiju pokrivalo plahuvalo v vetru podobno neštevilnim galebom, ki so se podili okoli »Vienn«. Mimo Grčije plovali smo videli največje vrhove še pobeljene. — V Aleksandriji so nam najprej pregledali s fesi pokriti uradniki naše potne liste, potem šele smo smeli polagoma na kopno, tako da je bila že tema, ko sem dospel v samostan. Nisem pa bil sam, ampak čakala sta me pri parniku dva sobrata, ki sta mi tudi pomagala na carinarni. Prišli sta tudi dve slovenski šolski sestri pozdravit me. — Sobo imam št. 11, kakor moji predniki. Precoj velika je in visoka, prav primerna zoper poletno vročino. — Drugi dan je sicer malo deževalo — prvi dež od februarja — a sedaj je vedno lepo vedro in gorke, kakor pri vas poleti. — Slovenec je tu okoli 3000. Zbirajo se ob nedeljah v naši cerkvi pri službi božji ob pol sedmih. Središče društvenega življenja je pa pri šolskih sestrah sv. Frančiške, ki imajo tu sedaj zavetišče za služkinje. Tukaj se shajajo, pogovarjajo, bero časopise, igrajo in pojo. Pozimi jih je manj ko

poleti, ko beži gospodar pred vročino. Takrat jih namreč kar vržejo na cesto, ker tu ni nobenih postav zoper to. Kdor nima torej gotove stalne službe, naj nikar ne gre sem; sicer pa tako tudi ne dobi potnega lista. O političnih stvareh imate poročila v listih. Toliko pa omenim, da kakšnega revolucionarnega gibanja ni opaziti, razen paradnih pohodov angleških čet in njihovih bojnih ladij. Več prihodnjik! Pozdrave vsem znancom! — P. Ferd. Zajec, apostolski misijonar v Aleksandriji.

Petletnica univerze.

Najvišja naša kulturna institucija se more letos veseliti petletnega obstoja. Kolikokrat po pet let je pač preteklo v bojih za slovensko univerzo, dokler ni bilo izpolnjeno hropenjenje slovenskega naroda po svojem vseučilišču. Gotovo je hvalavreden sklep akademske mladine, da hoče ta jubilej še posebej proslaviti, saj je tok življenja, ki ga je v teh petih letih doživljala alma mater Labacensis tako velik in mogočen, da ga ne moremo brez ponosa poudariti, še manj pa prezreti. Ob tej priliki naj slovenski narod tudi izve, kakšega pomena je zanj vseučilišče, kaj je od njega prejel v tej kratki dobi in koliko mu bo mogla univerza še nuditi, če bo obhajala še mnogo petletnic, kar ji srčno želimo. Za ljubljansko univerzo naj tedaj izve tudi širša javnost izven meja naše države! Pripravljalni odbor je odločil za dan proslave soboto, 13. dec. Ta dan se vrši v zbornični dvorani univerze ob 11 dopoldne slavnostno zborovanje, dostopno vsakomur, ki ljubi naš najvišji zavod in se veseli njegovega jubileja.

Dnevne novice.

— Volivcem! Nasprotniki slovenstva, poštene vlade, sporazuma in miru Vam bodo pred volitvami brezplačno usiljevali svoje časopise; porabite za zakurjavo, za zavijanje itd. Brati jih pa ni vredno, ker je v njih sama laž in zavijanje. Ponujali Vam bodo tudi denar. Le vzemite ga, če ga rabite, a ponujalce naznanite tajništvo SLS. Prihajali bodo k Vam razni plačani agitatorji, lagali bodo, da se bo vse kadilo, ne verujte jim! Orjunci, Sokoli itd. Vam bodo grozili, toda smejte se jim in ostanite mirni ter se ne dajte izzivati! Držite se junaško, na dan volitev pa boste s kroglicami premagali in rešili Slovenijo in napravili red v državi. PPZ režim bo vse napel, da bi dobil večino, ali ta večina bi bila smrt za Slovenijo. Če ta režim tako divja zdaj, ko nima večine ne v parlamentu, ne med ljudstvom, kaj bi počel šele, ko bi imel večino!... Vsaka laž, vsaka zvijača, vsako nasilje, vsako podkupovanje Vam bodi nauk, v katero skrinjico spada Vaša kroglica.

— Pribeševci »reforma« srednje šole zopet grozi. Komaj se je naša javnost oddahnila od strahu, da bo Pribeševič izenačil srednje šolstvo v vsej državi, že prihajajo ponovno iz Belgrada vesti, da Pribeševič vztraja na tem, da se odpravi v I. in II. razredu latinščina in nemščina, v II. razredu tudi zgodovina, in da se prične s poukom v latinščini in nemščini šole v V. razredu. To bi imelo za posledico, da bi učenec, ki bi dovršil nižjo gimnazijo, ne znal niti nemško brati in ne razumel najzadnejšega tujega izraza, ki bi bil vzlet iz latinščine. Jasno je tudi, da bi gimnazijski abiturienti ne razumeli nobenega nekoliko težjega latinskega ali nemškega teksta. V višji gimnaziji, kjer je dijak že zrel, da bi lahko delal z razumom inbral klasike, se bo torej predvsem moral mehanično učiti besed in glagolskih oblik. Teh stvari se vendar učenec lažje uči v nižjih razredih, ko dela bolj s spominom nego z intelektom. Naša prosvetna uprava je globoko prepričana, kakšna škoda bi se zadala s tako »reforma« vsej naši kulturi, in višji šolski nadzornik Wester se je predvčerašnjim osebnemu odcepjal v Belgrad, da skuša na merodajnem mestu prepričati to nesrečo. Potrebno bi bilo, da bi pri tem podpirali našo šolsko upravo tudi drugi faktorji, ki jim je pri srcu razvoj naše srednje šole, predvsem izobraževalni starši, ki želijo, da bi njihovi otroci imeli isto izobrazbo, kakor jo imajo sami.

— Orožnike jemlje v zaščito »Slovenski narod«, češ, da »Slovenec« orožnike, za katere se je preje zavzemal, sedaj po krivici napada in jih klevetuje, da so krvniki itd. »Slovenski narod« naj si zapomni, da oni orožniki, ki so z ulice udili v avlo belgrajskega vseučilišča in streljali na dijake, ki so se tjakaj zatekli, sploh niso nobeni orožniki, ampak ljudje, ki orožniškemu stanu delajo samo smutno. V vsaki drugi državi in pod vsako drugo vlado bi take »orožnike« djali pod ključ in jim pred fronto odrigali od rokavov orožniške nožice. Sam sепat belgrajske univerze je ugotovil, da so v vseučilišču »drl, potem ko so dijake uže na ulici razgnali. Ali tako dela orožnik, ki pozna svojo službo, čast in zakone? Mi smo uverjeni, da orožniki v Sloveniji kat takega nikoli ne bi naredili, zato pa je tudi iz JDS svojčas izšel predlog, naj bi se naši orožniki premestili v Makedonijo, semkaj pa naj bi prišli Tomičevi pandurji, ki bi pri nas delali na univerzi tako kakor so v Belgradu. Škandal je tudi, da »Narode« zopet dijake imenuje »komuniste«, ko je vendar ugotovljeno, da je ce-

lokupno dijaštvo z izjemo par PPZ-orjunciev manifestiralo za svobodo vseučilišč. »Narode« naj se pa čisto nič ne zavzema za slovenske orožnike, ki nečejo imeti ničesar opraviti s Pribeševčevimi pandurji. — Orožnik.

— Pouk klasičnih jezikov v Ameriki. — Med celotnim številom srednješolcev v Združ. državah jih je 940.000, ki se uče latinščine, torej tretjina. Liga klasičnih jezikov je preiskala razmerje latinskega jezika do angleščine, rimske zgodovine do ameriške zgodovine, pa se je uverila o važnosti latinščine za praktično življenje. Veliko pomanjkanje primernih učiteljev je največja ovira za razširjanje pouka staroklasičnih jezikov. Vsa vseučilišča in vse srednje šole iščejo učitelje teh jezikov. Ali ne bi kazalo, da se naši profesorji, ki jih naša učna uprava izganja iz šole, lotijo angleščine in odidejo kot drugi delavci s trebmom za kruhom v obljubljeni deželo — Ameriko, ki bolje ceni staroklasični pouk kot pa naša javnost z odličnim ministrom g. Pribeševičem vred? Čez 100 let pride itak i Jugoslavija na pot spoznanja — Amerikancev!

— Čemu orožje? Belgrajski listi poročajo, da so v ministru za notranje zadeve izdelali pravilnik, ki določa, komu se sme dati in kdo sme nositi državno vojaško orožje.

— Teror v Medmuru. »Politika« poroča: »Ljuba Davidović je prejel iz Čakovca brzjavko te vsebine: »V Medmuru se je začel teror in preganjanja. Oblasti izganjajo naše državljane na Mažarsko. Preganjanje hrvatske sokole. Hrvatske veselice prepovedujejo, mažarske pa dovoljujejo. Brzjavno smo obvestili ministra za notranje zadeve.«

— Zopet novi generali. Belgrajski listi poročajo, da bo v kratkem imenovanih okoli 20 polkovnikov za generale. »Pravda« dostavlja tej vesti, da »ne ve, če stoji nova imenovanja v pravem razmerju s potrebami armade, gotovo pa je, da ne stoji v nobenem razmerju z finančno močjo naše države.« — »Pravda« utegne imeti prav.

— Ratine v Južni Srbiji. Neodvisni radikal g. J. Milanović je poslal uredništvu »Radikalca« iz Kočan sledeče poročilo: »26. novembra so organi javne varnosti v vasi Gradče pretepli 7 kmetov in 1 ženo in sicer: Stojana Krstića, Stojanovića, Simona Jovanovića, Cvetka Atanašovića, Marijo Veljkovićevo, Krsta Conavić in Kitan Mišović sta še istega večera umrla.« — Tega dogodka ne bo sporočil vnanjemu svetu belgrajski »presbiter«.

— Tisec in ene noč in še več je marsikdo že prepil v slabi družbi in s tem zapravljal svojo srečo. Ko bi bil v mladosti čital »Mladega junaka«, kasneje pa »Preroda«, bi najbrž ne bil zašel na slaba pota.

— Hrvatski Sokol v Karlovcu razpuščen. Veliki župan je razpusil društvo »Hrvatski Sokol« v Karlovcu. Na njegov ukaz se je izvršila hitna preiskava pri »Hrvatski omladini« in pri vseh uglednejših članih Hrvatskega Sokola.

— Prodaja železniških tovornih listov. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani opozarja na razglas št. B II 9-70-1924, ki izide te dni v Uradnem listu in po katerem bodo prodajali odslej železniške toverne liste in njih priloge za tuzemski in inozemski promet tudi prodajalci drugih taksnih vrednotnic (trafike).

— Poštna in brzjavna šola. Po prvem razpisu poštnega ministrstva za sprejem kandidatov v poštno in brzjavno šolo v Belgradu, so se sprejemali samo moški gojenci. Vžle dvakratnemu razpisu in podaljšanemu roku se je priglasilo tako pičlo število moških kandidatov, da se ni mogla otvoriti poštna in brzjavna šola, katere začetek je bil prvotno določen za 1. oktober t. l.

Zato je zdaj poštni minister z odlokom št. 74459 z dne 12. novembra t. l. odredil, da se sprejme v poštno in brzjavno šolo v Belgradu poleg moških prosilcev naknadno tudi določeno število ženskih oseb in sicer pod naslednjimi pogoji: 1. morajo biti državljani kraljevine SHS; 2. morajo imeti najmanj 16 pa ne več kakor 25 let; 4. morajo biti popolnoma zdrave telesno in duševno, brez telesnih nedostatkov in napak, kar morajo dokazati z izpričevalom državnega zdravnika; 5. morajo biti lepega vedenja.

Prijave s predpisanimi in pravilno kolokovanimi listinami vred morajo naknadni prosilci in prosilke poslati priporočeno vsaj do 15. decembra t. l. poštini in brzjavni šoli (Poštansko-telegrafska šola) v Belgradu. V prošnji mora biti označen natančen naslov prosilca, da mu bo šolsko vodstvo lahko sporočilo, če je sprejet ali ni. Šola traja 2 leti. Po dokončanih študijah in napravljani izkušnji bodo imenovani za pripravnike II. kategorije. Siromašni gojenci, ki dokažejo svoje siromaštvo s potrdilom pristojne oblasti (občinskega urada), bodo dobivali državno podporo in sicer učenci iz Belgrada največ po 400 dinarjev, učenci iz drugih krajev države pa največ po 800 dinarjev na mesec. Zato so pa dolžni, da služijo po dovršeni šoli pri pošti in brzjavu dvakrat tako dolgo kakor so dobivali podporo. Višino podpore določa strokovni svet. Vsi naknadno sprejeti učenci in učence, se morajo javiti dne 20. decembra t. l. ob 8. uri jutraj pri upravniku poštne in brzjavne šole (v palači poštnega ministrstva). Tam jih bo tudi takoj pregledal šolski zdravnik.

— Točilna taksa za trgovce. Kakor smo zvedeli od finančnega ravateljstva v Mariboru, čaka naše trgovce, ki se pečejo tudi s

prodajo alkoholnih pijač, zvišanje točilne takse, posebno na deželi. Dosedaj je imenovano ravnanje razločevalo trgovce, ki prodajajo pijače v odprtih ali zaprtih steklenicah čez ulico od onih, kjer se točijo alkoholne pijače v poslovnih prostorih na stojke goste, ker je izven Maribora v višini takse velika razlika. Dočim se je dosedaj prvim predpisalo na polletni taksi samo 300 do 750 Din, plačujejo drugi takse v znesku 750 do 1.500 Din za pol leta. Generalna direkcija posrednih davkov pa je sedaj s dvema odlokom dala strikten nalog, da se mora trgovcem, ki točijo alkoholne pijače, predpisati tako od 1. januarja 1925 naprej, po 4. pripombi k tar. post. 62, to je tudi v malih krajih od 750 do 1.500 dinarjev za pol leta, ne oziraje se na to, ali točijo alkoholne pijače v odprtih ali zaprtih steklenicah čez ulico, ali pa za potrošnje na stojke goste v poslovnih prostorih. Ker se posebno na deželi mnogim trgovcem ne bo več izplačalo alkoholne pijače še naprej prodajati, ker v celem letu ne zaslužijo 1.500 do 3.000 dinarjev, kolikor znaša sama celoletna taksa, opozarjamo vse take trgovce, naj še tokom tega meseca odjavijo pri finančnem ravnateljstvu naravnost, ali pa tudi potem najbližnje finančne kontrole pismeno svojo pravico toženja alkoholnih pijač; tem trgovcem od novega leta naprej ne bo treba več plačati točilne takse. Vsak trgovec pa ima kljub tej odpovedi še pravico, prodajati alkoholne pijače v originalnih zaprtih steklenicah na trgovski način, ako steklenice ne polni sam in tudi sam ne odvarja, ker je te vrste prodaja alkoholnih pijač takse prosta.

— **Proračun zagrebške mestne občine** za l. 1925. izkazuje 93.089.912 dinarjev izdatkov, za 4.023.280 Din več nego lani. Za plače osebju je določenih 20 milijonov dinarjev (zagrebški mestni uradniki in uslužbenici so po novi pragmatiki znatno boljše plačani nego državni), za zgradbo stanovanj 7 milijonov, za šolske zgradbe 4.15 milijona, za ceste, kanalizacijo in podobno 11.50 milijona dinarjev. Celokupni dohodki so proračunani na 77 milijonov 302.313 dinarjev, tako da znaša pri-manjkljaj okroglo 16 milijonov dinarjev, ki se pokrpije z dokladami.

— **Slov. planiško društvo** v Ljubljani se je preselilo s Poljanske ceste 12 v prostore Jadranske banke, Selenburgova ulica štev. 7, II. nadst., desno.

— **Vlom v Hrastecu.** V stanovanje Marije Šinogec v Hrastecu št. 200 je bilo vlomljeno. Vlomilec je odnesel okrog 2000 Din gotovine.

— **Velika goljufija.** Bratuz Ivan iz Spodnje Idrije je opravil posle občinskega tajnika pri občini Godovič, pa je pri tem občino ogoljufal za več kot 9000 lir. Goljufiji so prišli na sled in Bratuz zaprl, ki je pa te dni iz Idrijskih zaporov pobežnil v Jugoslavijo.

— **Poneverba.** Gostiša Gašper iz Dolnje Logatca je poneveril kuharici Tereziji Štibil v Doljem Logatcu za 1000 Din perila ter pobežnil v Italijo.

— **»Croatia«, zavarovalna zadruga** je uvedla nov poslovni oddelek, s katerim nudi zavarovanje kritja vsled posledic po ustavitvi, odnosno prekinjenju dela ali proizvodnje vsled požara. Chomage-zavarovanje. Razen tega je razširila »Croatia« svoj že preje obstoječi oddelek transportnega zavarovanja s prevzetjem transportnih zavarovanj v tuji valuti. S tem je naš najstarejši domači zavod popolnoma kompletiral svoje poslovanje, ker prevzema zavarovanja na ljudsko življenje, zavarovanje proti požaru, proti razbitju steklenih plošč, cerkvenih zvonov vsled zloma ali razpoke, proti škodam vsled vlomne tatvine, toče, proti telesnim nezgodam, dalje zavarovanje zakonite dolžnosti jamstva ter transportna zavarovanja na suhem in na vo. di. Razpolagajoč z odgovarjajočimi tehničnimi aparatom in močnimi garancijskimi sredstvi, dorasla je s tem »Croatia« vsaki tudi inozemski konkurenci, kar najbolje izkazuje nje možni razvoj in znatno razširjenje posla letočnega leta. 7768

— **Rok reklamne uganke** N. Zipser, Bled, poteče s 15. decembrom. Zaostali zainteresenti se opozarjajo, da takoj odpošljejo rešitev.

Štajerske novice.

Š Kako so lovili po Mariboru »Slovenec«. Ko je dospel v nedeljo 7. t. m. ukaz, da je »Slovenec« konfisciran, sta prišla popoldne ob 5 izvrševati v neko kavarno to povelje dva gospoda stražnika. »Kje imate »Slovenec«? je prvo vprašanje na plačilnega natakarka. — Plačilni gleda debelo in pravi »Pa da, vsi tu so Slovenci.« — »V imenu postave so danes vsi Slovenci konfiscirani.« — »Za Boga,« odvrne plačilni, »pa ne odvezimite mi vseh, vsaj plačajo naj prej!« — Stražnik: »Pa ne ti, oni Slovenci iz Ljubljane.« — Natakark: »To pa ne vem, če je kateri Slovenec iz Ljubljane tukaj.« — Stražnik: »Gospod, Vi me ne razumele. Oni Slovenci namreč, ki jih ljudje berejo.« — »A takole odvrne razsvitljeni plačilni, »tisti Slovenec je pa sedaj v rokah,« in gre k dotičnemu bravcu ter mu odvzame »Slovenec«. — »Pardon,« reče mirni bravec, »počakajte, da še pogledam oglase, drugo sem že vse prebral.« — Seve, stražnika nista čakala, da bi bravec prebral miroljubne oglase, vzela sta »Slovenec« pod pazduho in odjadrala z njim. Natakark pa se je popraskal za ušesi in dejal: »Bogme, ta »Slovenec« mora biti res velik zločinec, da sta prišla kar dva stražnika ponj.«

Š **Raspis ustanov trgovca Antona Kolenca.** Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca v Celju razpisuje s tem dijaške ustanove po sledečih določilih: a) Iz splošnih določil. Prednost pri prejemanju štipendij imajo v vsakem slučaju taki pridni potrebni prosilci, ki so s pokojnim gospodom Antonom Kolencom, veletrgovcem v Celju v sorodu ali svaštvu, za njimi domačini iz gornjegrajskega okraja, sicer pa Slovenci sploh brez ozira na spol. — b) Za posamezne štipendije ni določena nikaka vsota, temveč ima kuratorij po vsakokratnih razmerah in po stanju dohodkov iz glavnicega premoženja določiti visokost posameznih naklonitev in osebo štipendistov. — Posamezne ustanove. 1. Ustanova za dijaške visokih šol. Ustanova je namenjena dijakom visokih šol, kakor univerza, tehnika, visokih trgovskih šol, umetniških akademij in drugih, brez ozira na to, ali so v tu- ali v inozemstvu. — 2. Ustanova za dijaške srednjih šol. Ta ustanova je namenjena dijakom gimnazije, trgovske šole, meščanske šole ali drugih srednjih šol v Celju. Sorodnikom g. Antona Kolenca pa se sme te ustanove podeljevati tudi na takih šolah izven Celja. — 3. Ustanova za učenice kmetijske šole v št. Jurju ob j. ž. Brez omejitve. — Kako in v katerem roku je vlagati prošnje? Prošnje za gori navedene ustanove je vlagati izključno le pismeno na naslov: Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca v roke dr. Ernesta Kalana, odvetnika v Celju do 30. 12. 1924. Prošnjam je priložiti zadnje izpričevalo po izpitih, kolokvijih itd., pri prosilcih, ki se sklicujejo na sorodstvo ali svaštvo z zapustnikom, ali na to, da so doma iz gornjegrajskega okraja, tudi listine, s katerimi dokažejo te svoje trditve (krstni list, rodbinski izkaz, potrdilo župnega ali občinskega urada itd.). Tudi je v prošnjah navesti, kako dolgo že prosilec študira na dotični šoli ali zavodu in kako dolgo bi študij predvidoma še trajal in popis njegovih osebnih razmer ter slednje posvedočiti z uradno listino (ubožno izpričevalo). — Oziralo se bo samo na pismene prošnje, osebna intervencija je v vsakem slučaju izključena.

Primorske novice.

p **Požar na glavni pošti v Gorici.** Dne 9. t. m. pozno zvečer je na glavni pošti v Gorici izbruhnil velik požar. Goreti je začelo v podstrešju, najbrže vsled pomanjkljivega dimnika. Prihitieli gasilci so v dveh urah požar obvladali in zadušili. Red so vzdrževali karabinierji in vojaški oddelki. Ker je bila pretila nevarnost, da se ogenj razširi, so začeli izpraznjevati tudi sosedne hiše. Vendar je bila vsaka nevarnost kmalu odstranjena. Nevarnejše za občinstvo so bile brzoglavne žice, ki so padale na tla. Kljub temu ni bilo nesreč. Ogenj je uničil streho in del poslopja z brzoglavno in telefonsko centralo. Mnogo škoda je v spodnjih poštnih prostorih povzročila voda. Celokupna škoda znaša približno 300 lišoč lir. Poskrbljeno je, da poštno poslovanje ne bo preveč trpelo.

Ljubljanske novice.

lj **Člane ljublj. pevskih zborov** v ljudno vabim, da se udeležijo drevi po premijeri »Lopudske sirotice« prijateljskega sestanka, ki se vrši na čast v Ljubljani bivajočega skladatelja g. Vilharja v restavraciji »Zvezda«. Sestanek ob 10. zvečer.

lj **Samomor.** 24 letna služkinja v Vegovi ulici št. 8 Karolina Terselič si je včeraj jutrat zarinila v levo stran pri dolgi kuhinjski nož. Prva jo je našla njena gospodinja gospa M. S. in sicer ob 8 jutraj. Dekle je nepremično kot mrtvo ležalo na postelji v svoji sobi prvega nadstropja, obliko čez in čez s krvjo, poleg postelje pa kuhinjski nož, do polovice krjav. Obveščena je bila policija in na lice mesta sta prispela policijski zdravnik dr. Avramovič in koncipist Josip Polec. Ker še ni nastopila smrt, dasi je globoka rana tik pod srcem smrtnonevarna, so nesrečnico odpeljali z rešilnim vozom v bolnišnico. Vzrok samomora v tem slučaju je pri nas prvi take vrste. Ugotovili so namreč, da gre za nesrečno ljubico, ki jo je Karolina gojila do neke ženske. Pripovedovala je, da brez nje ne more živeti in da gre raje v smrt.

lj **Nalezljive bolezn** v Ljubljani. Od 30. novembra do 6. decembra t. l. so bili v Ljubljani naznanjeni sledeči slučajji nalezljivih bolezn: 1 slučaj davice, 2 škrlatice, 1 griže, 9 ošpic, 3 dušljivega kašlja.

lj **Tedenski zdravstveni izkaz.** V času od 30. novembra do 6. decembra 1924 je bilo v Ljubljani rojenih 15, naknadno prijavljeni rojstvi 2, mrtvorojen 1; umrlo je v tem času 18 oseb, od tega 8 tujcev. Vzrok smrti v 1 slučaju življenska slabost, v 2 jetika, v 3 možganska kap, v 2 srčna hiba, ostali drugi naravni smrtni vzroki.

lj **Miklavžev večer v otroški bolnici.** S pomočjo gospa Hengove, dr. Krejčeve in dr. Šubiceve se je vršila 5. XII. t. l. v ljubljanski otroški bolnici Miklavževa prireditve, na kateri so bili vsi mali oskrbovanci, 40 po številu, in 10 drugih revnih bivših oskrbovancev obdarovani. Vodstvo izreka imenovanim gospem in vsem ostalim darovalcem v imenu otrok najiskrenejšo zahvalo. Pri tej priliki čuti vodstvo dolžnost, opozoriti občenem prebivalstvu, da se baje nabirajo po

mestu in deželi tudi sicer razne zbirke pod firmo otroške bolnice, ki o teh darilih ničesar ne ve in tudi ni nikdar nikogar pooblastilo, da v to svrhe pobira. — Vodstvo bolnice.

lj **Nepošten hlapec.** Z. Ivan je za hlapca pri trgovcu Zormanu na Starem trgu. Pa mu je že zmanjkalo denarja, okoristiti se je hotel za zaupanimi ključji. V gostilni pri Ribnikarju je gospodarju gostilne ponujal v cenen nakup 4 vreče ovsa. Samo hlapec da mu naj da, takoj dobi oves. Ker je pa gostilničar v takih stvarih previden, ni nasedel. Nasedel pa je hlapec, kajti za poizkušeno manipulacijo so izvedli in je bil takoj aretiran.

lj **Dober trgovec** je Ivan Dolenc, po poklicu čevljarški pomočnik, doma iz Ljubljane. Delavcu Mlakarju Rudolfu je prodal blaga za kompletno obleko s podlogo vred za 400 Din. Mlakar je seveda kupčijo rade volje sklenil in mu odšel na račun 200 Din. Mlakar je meni nič tobi nič odnesel obleko h krojaču, bil jo je že potreben in se veselil nedelje, ko bo mogel v novi obleki na sprehod. Dolenc je takoj zaznal, kam je nesel Mlakar blago, pa hajdi drugi dan h krojaču. »Poslal me je g. Mlakar, da mi izročite njegovo blago, premislil se je, dal ga bo za vezilo svoji sestri.« Krojač se ni prav nič obotavljal in blago oddal. Mlakar je kmalu spoznal, da je ob blago in ob denar; Dolenc je blago naprej prodal in bi bil še koga »potegniti«, da ga ni dobila v roke policija. Tam se je pa še zvedelo, da je Dolenc tudi drugače »srečen« človek. Pred šestimi tedni je namreč našel na cesti znesek okrog 500 Din pa najdnino seveda zamolčal. Tudi zato se bo moral zagovarjati.

lj **Vlom.** V neko sobo Kralja Petra vojašnice v Ljubljani je vlomil neznan tat in odnesel 10 opranih vojaških srajc, 9 opranih spodnjih hlač in 7 rjuh. Skupna škoda 1360 Din. Vsi ti predmeti nosijo kvadratno štampiljo 40. peš. puk-Triglavske.

lj **Obešalniki v gostilnah** so tatovom dostikrat prav pripravi. M. Bricej je obesil svoj 300 Din vreden šal na obešalnik v gostilni Lekše v Rožni ulici. Pri odhodu je pa zapazil, da mu je med tem šal z neznanim tatom izgnil.

lj **Nevarna grožnja.** Radi vojaškega opasača sta se sprla v Zelene jami krojač Ivan Mandel in pa vojak Mirko Pogačnik. Razjarjen vojak je pri tem potegnil bajonet in je zažugal Mandelnu, da ga bo na mestu zaklal. Tega seveda ni naredil, pač pa je bil obsojen radi nevarne grožnje na štiri tedne težke ječe.

lj **Izguba denarja.** Svetel Franc iz Šenčurja je na cesti na Gorenjsko železnico izgubil črno usnjato denarnico z vsebino 1750 Din ter nekaj računov na njegovo ime. Denarnico je baje našel okrog 14 let stari dečko.

lj **Dober sinko** je Jevnikar Anton. Svoje-mu očetu Francu, stanujočemu v Veliki čolnarski ulici št. 23 v Ljubljani je ukradl zlato uro in verižico v skupni vrednosti 10.000 Din ter neznano kam pobežnil.

lj **Pošten sestanovalec.** Sodja Valentin iz Zg. Gorij je ukradel svoji sestanovalki Mariji Kotar v Bohoričevi ulici št. 5 302 Din gotovine, precej drugi dan pa sestanovalcu Hočvarju Ivanu rjav suknjič, dvoje hlač, par boks čevljev, črn telovnik, klobuk, uro s srebrno verižico in nekaj perila v skupni vrednosti 1442 Din. Po tatvini je Sodja pobežnil.

lj **Razne tatvine.** Iz pritičja tukajšnje univerze je bila služatelj filozofske fakultete Špatkovsky Anatoliju ukradena črna zimska suknja, vredna 600 Din. Hlapcu Ivanu Zajcu, Gradišče 10, je pa nekdo izmaknil iz hleva suknjo, ki je vredna 500 Din. Z dvorišča Križevniške ulice št. 10 je bilo ukradenega več sušitega se perila. Oškodovan je Filip Šibenik in sicer za 500 Din.

lj **Policajska kronika.** Od 9. do 10. so bile dostavljene sledeče ovadbe: Radi tatvine 2, radi žaljenja straže 2, radi telesne poškodbe 1, radi izgrediv v gostilni 2, radi nadlegovanja pasanirov 2, radi posesti orožja brez dovoljenja 1, radi kaljenja nožnega miru 2, radi prestopa cestno policijskega reda 4. Aretacije: 1 radi poneverbe, 3 radi tatvine, 2 radi postopanja, 1 radi pijanosti.

lj **Tvrda I. Maček,** Aleksandrova c. 12, prodaja vsa oblačila za gospode in otroke do božičnih praznikov po znatno znižanih cenah.

Učiteljski vestnik.

Odborova seja »Slomškove zveze« bo v soboto ob pol šestih popoldne v Jugoslovanski tiskarni. — Odbor.

Zahvala. Križanska ženska zveza v Ljubljani je darovala za sklad »Slomškove zveze« radi nezaljšanih persekucij, ki se te dni že izvajajo nad nekaterimi člani »Sl. zveze«, 1000 Din podpore. Odbor se za to velikodušno dejansko naklonjenost do krščansko-mislečega učiteljstva, brez katerega ni mogoča krščanska šola, najiskrenejše zahvaljuje.

Zanimivi dekreti. Dekreti za preganjane člane »Slomškove zveze« so tako pomanjkljivi in površno sestavljeni, da na prvi vpogled že vsak nejurist uvidi nezmožnost onih, ki so jih pisali ali pa tiči v takih stilizacijah kakšen poseben namen, ki naj bi preprečil možnost pritožbe na državni svet. Zelo zanimiv je neki dekret s kranjskega okraja, kjer si je usurpiral okraj. nadzornik pravice ministra. Zato je menda prezrl tudi okrajnega glavarja, ki mu dekreta ni predložil na vpogled in v podpis, ker bi v tem slučaju gotovo ne zagledal belega dne s takimi »kozli«.

Ljubljanska porota.

Žrtev tihotapstva. Včeraj se je vršila obravnava proti dvema tihotapcema, ki sta izvršila skrajno predrzno sleparijo s kokainom. Obtožena sta bila glasom precej obsežne, zanimive obtožnice Tomaž Šušteršič, 30 letni kleparski mojster na Vrhniki in 25 letni Matevž Kenk, zidarski pomočnik iz Rovt. Oba obtožena, ki sta na Vrhniki in v Rovtah glasom uradnih poročil bolj na slabem glasu, sta označena kot delomrzna in znana tihotapca. Obtožena sta prišla dne 28. septembra k posestnikovemu sinu Francetu Petrovčiču v Hotelščico in sta ga pozvala, če se jima hoče pridružiti pri tihotapstvu in prodaji dveh steklenic kokaina. Steklenici sta bili podobni steklenicam, v kakršnih se hrani vkuhanu sadje. Steklenici sta bili skrbno zamašeni in zapечатani in obtožena sta trdila Petrovčiču, da je v njih dragoceni kokain, katerega nameravata iztihotapiti v Italijo, kjer imata že kupca za to izredno blago. Tihotapca sta mu obljubila visoko nagrado in soudeležbo pri dobičku, če sodeluje pri tihotapstvu. Zahtevala pa sta od njega, da mora tudi on nekaj prispevati za nakup in sta trdila, da sta plačala za obe steklenici 33.000 Din in sta zahtevala, da prispeva on k nakupnini z eno tretjino nakupnega zneska. Fanta je premočil lep zaslužek in je obtožencema popolnoma zaupal. Bila sta oba jako čedno opravljena, obnašala sta se zelo samozavestno in sta napravila ugoden vtis dveh bogatih tihotapcev, ki se pečata le z bolj dragocenimi in boljimi tihotapskim blagom. Spustil se je v kupčijo, obljubil jima je, da spravi steklenici s kokainom preko meje in jima je izročil tudi svoj delež za nakup kokaina in sicer 11.000 Din. — Sleparja sta sprejela denar in izročila svojemu novemu tovarišu Petrovčiču obe steklenici. Dogovorili so se, da jih bo on spravil preko meje, nato pa gredo vsi trije v Italijo, vzamejo mimogrede iz skrivališča steklenice in jih nesejo k Šušteršičevemu znanecu, ki je o njihovem prihodu že obveščen in ki ima že tudi kupca za blago. Tako sta premetena sleparja poštno potegnili svojega novega tovariša. Odnosla sta denar, steklenici, v katerih ni bil kokain, marveč neka močnata zmes brez vsake vrednosti, pa sta pustila lahkovernemu fantu. Petrovič, vesel, da bo napravil dobro kupčijo in z lahkoto zaslužil lepo vsotico dinarjev, je šel takoj drugi dan 29. septembra preko meje na Italijansko, kjer je skril steklenici na varno mesto pod neko skalo. Čez nekaj dni prideta obtožena res k Petrovčiču in odšli so preko meje v Italijo. Šušteršič, ki je kot izurjen tihotapec dobro poznal okolice, je vodil družbo po različnih gozdnih skrivnih potih v smeri proti Novemu svetu. Korakal je kakih 20 korakov kot sledstra naprej. Sledila sta mu tovariša Kenk, ki je nosil obe steklenici in pa tovariš Petrovič. Ko so prišli že globoko v gozd, je Šušteršič pod lažljivo pretvezo, da se bližajo italijanski cariniki zbežal in izginil v gozdu. Takoj za njim je pobežnil tudi Kenk s steklenicami, katere je med begom nekam skril. Ko so nekaj časa blodili po gozdu — italijanski carinikov seveda ni bilo nikjer — so se zopet sestali na prejšnjem mestu in Kenk je izjavil, da je na begu iz strahu vrgel obe steklenici v neko grmovje. Šli so jih vsi trije iskat, toda zaman. Kenk jih je predobro skril. Bal se je namreč, da ne bi prišel potegnjeni Petrovič na sled predrzni slepariji. Vendar pa je Petrovič takoj slutil, da tu ni vse v redu in jih je na povratku v Jugoslavijo prav poštno prijel. Obtožena sta nekaj časa tajila svojo sleparijo, končno pa sta priznala, da sta ga hotela le potegniti. Ko bi bila obtožena fantu vrnila denar, bi bilo vse dobro, toda ker sta si sleparja denar med seboj že razdelila in nista hotela ničesar slišati o povratilu, jih je opeharjen fant potegnjen tako, da sta prišla na porotno klop. Pri aretaciji so jima zaplenili tudi precejšen zavoj raznega manufakturnega blaga, katerega sta nakupila za prisleparjen denar. — Obtožena sta priznala, kar sta napravila s Petrovčičem, izgovarjala pa sta se, da sta bila tudi ona dva žrtev neke sarao na videz znae ženske iz Ljubljane, s katero sta se shajala v Ljubljani pred pošto in ki jima je tudi izročila obe steklenici. Trdila sta, da sta s to žensko že večkrat tihotapila, vendar pa ne vesta, kdo je, odkod in kako se piše. Osleparjen France Petrovič je dobrodušen, naiven domač fant, vendar pa vse kaže, da je imel večkrat posla s tihotapci, ker je poznal kokain in se je spustil brez pomisleka v tako nevarno kupčijo. Zaslišan kot priča je fant mirno in z nasmeškom potrdil obtožnico, po zaključeni razpravi pa je še celo prošil sodnike, da naj ju nikar preveč ne kaznujejo. Kot odškodnino za osleparjen denar je dobil tudi pri obtožencih zaplenjeno manufakturno blago, katero sta kupila za njegov denar. Iz raznih spisov so tudi ugotovili, da sta poskušala obtožena na podoben način oslepariti tudi nekoga Jakoba Petkovška, ki pa je bil bolj previden in ni nasedel zvijači. Pač pa sta osleparila obtožena več oseb onstran meje, ki bodo morda z njima še enkrat obračunale, ko se vrnejo iz zapora in prideta zopet tja preko meje. Senat je stavil za vsakega obtoženca po eno vprašanje in sicer glede goljufije. Porotniki so obe vprašanji soglasno potrdili in sta bila obsojena Tomaž Šušteršič na poldrugo, Matevž Kenk pa na eno leto težke ječe in morata plačati stroške in takso in povrniti oškodovancu vso škodo.

Gospodarstvo.

Naša rudarska in topilniška produkcija v marcu 1924.*

V »Slovenec« št. 281. z dne 10. t. m. smo objavili statistične podatke o produkciji premoga v mesecu marcu t. l. Danes navajamo podatke o produkciji raznih rud ter o topilniški produkciji v teku meseca marca t. l.

Produkcija bakrene rude je bila v marcu 1924 17.025 ton (vse v Srbiji); železne rude se je produciralo 26.115 ton (25.785 ton ter 330 ton v Hrvatski). Nakopalo se je nadalje antimonove rude 136 ton (vse v Srbiji), pirita 3139 ton (vse v Srbiji), svinčene rude 1215 ton (vse v Sloveniji), cinkove rude 44 ton (vse v Sloveniji), boksita 247 ton (vse v Dalmaciji), asfaltne kamna 2 toni (vse v Dalmaciji), marmorja 95 ton (vse v Srbiji). Slane vode se je v Bosni produciralo 273.393 hl.

Topilniška produkcija je bila sledeča: baker 1028 ton (vse v Srbiji), antimon 7702 (vse v Srbiji), surovo železo (manjkajo podatki o produkciji v Topuskem, Hrvatska) 2360 ton (vse v Bosni), svinec v blokih 1039 ton (vse v Sloveniji), surov cink 189 ton (vse v Sloveniji) ter soli 4166 ton (vse v Bosni).

Na dan 31. marca 1924. so bile sledeče zaloge: bakrene rude 1327 ton, železne rude 30.095 ton, antimonove rude 153 ton, pirita 15.005 ton, manganove rude 437 ton, kromove rude 364 ton, svinčene rude 563 ton, cinkove rude 140 ton, molibdenove rude 2176 kg, boksita 21.105 ton, asfaltne kamna 500 kg, marmorja 108 ton ter slane vode 23.759 hl.

V skupini topilniških produktov so bile sledeče zaloge na dan 31. marca 1924: bakra 1110 ton, antimona 19 ton, surovega železa 8291 ton, svinca v blokih 387 ton, surovega cinka 321 ton ter soli 4646 ton.

V rudarstvu (brez premožnikov) ter topilništvu je bilo meseca marca t. l. zaposlenih 6338 delavcev.

Pri kopanju bakrene rude in v topilnicah bakra je bilo zaposlenih 1866 delavcev, v rudnikih za svinec 1065 delavcev, v topilnici svinca 250 delavcev, v topilnici cinka 238 delavcev, pri kopanju železne rude v Bosni ter v topilnici v Varešu 1550 delavcev, pri kopanju pirita 560 delavcev, pri produciranju slane vode in soli 748 delavcev, pri kopanju manganove rude 119 delavcev, pri kopanju antimonove rude 52 delavcev, pri kopanju boksita 30 delavcev, pri kopanju kromove rude 28 delavcev, pri kopanju marmorja 21 delavcev ter pri produciranju asfalta 10 delavcev.

V Sloveniji je bilo povprečno v mesecu marcu 1924 zaposlenih pri kopanju premoga 13.571 delavcev, pri kopanju ostalih rud ter v topilnicah pa 1553 delavcev, tako da znaša skupno število v rudarski in topilniški produkciji zaposlenih delavcev 15.124.

* Primerjal »Slovenec« št. 234. z dne 12. oktobra 1924 ter št. 242. z dne 22. oktobra 1924.

g Državne finance v avgustu t. l. V teku meseca avgusta t. l. so znašali državni dohodki, kakor posnemamo iz Službenih novin 859.543.644 dinarjev, izdatki pa 902.578.978 dinarjev. — Od 1. aprila t. l. pa do konca avgusta t. l. je prišlo v državno blagajno

4171.392.512 dinarjev (za ta razdobja so bili dohodki proračunani na 4335.416.667 dinarjev), izplačalo pa se je 4158.754.743 dinarjev (proračun je za to dobo določal 4335.416.667 dinarjev izdatkov). Iz teh podatkov je razvidno, da so bili resnični dohodki za 164 milijonov dinarjev manjši kakor proračunani, resnični izdatki pa za 177 milijonov dinarjev. — Iz podatkov pa mesec avgust t. l. je razviden deficit v državnih financah, ki dosega 43 milijonov dinarjev. Čudno se nam zdi, da finančni minister tudi teh neugodnih podatkov ne navaja, ko daje izjave o dobrem finančnem stanju države.

g Šesti mednarodni vzorčni velesejem v Bruslju se vrši v času od 25. marca do 8. aprila t. l. Belgijska industrija se je po vojni dvignila tako visoko, da deloma celo že prekaša predvojno produkcijo. V strojni in tekstilni industriji, v orožju, steklu, marmorju in elektrotehničnem materialu zamorejo belgijski izdelki konkurirati tako po svoji kakovosti, kakor tudi po svojih cenah z vsako drugo državo. Interesenti dobijo vse informacije glede tega velesejma pri tukajšnjem belgijskem konzulatu in v uradu Ljubljanskega velesejma, Gosposvetska cesta. — Našim producentom bi se izplačalo razstaviti na tem velesejmu čipke, lesne proizvode, deželne pridelke, cement, kožuhovino in razne surovine.

g Gibanje cen v veletrgovini v mesecu novembru t. l. Indeksna številka belgrajskega tednika »Privredni pregled« za mesec november t. l. znaša 2037, medtem ko je bila za mesec oktober t. l. 1981. Nivo cen v veletrgovini izkazuje torej v mesecu novembru t. l. porast napram mesecu oktobru t. l. za 56 točk ali 2 in pol odstotka. Napram mesecu oktobru t. l. izkazujejo sledeče skupine porast: živila in meso, sadje in izdelki, stavbni material, kolonijalno blago, industrijski izdelki; padec pa beležijo cene poljedelskim proizvodom.

g Cene v veletrgovini preračunane na zlato. V naslednem navajamo po »Privrednem preledu« indeks cen v veletrgovini preračunan na zlato (v oklepaju se nahajajo številke pomenijo indeksi blagovnih cen v veletrgovini v severnoameriških Združenih državah, ki predstavljajo svetovni trg): januar 1924 122(163), februar 128 (163), marec 136 (160), april 130 (158), maj 125 (156), junij 123 (154), julij 123 (156), avgust 132 (158), september 137 (156). Številke za oktober in november t. l. bi gotovo pokazale naraščanje indeksa v zlato, ker se je dvignil dinar, pa obenem tudi cene, tako da je pričakovati, da se bodo naše cene zelo približale višini svetovnih cen, kar pomeni onemogočevanje rentabilnega izvoza.

g Kartel pivovar. Vsa običajna podražitve sirovin in režijskih stroškov je 18 pivovar v naši državi sklenilo, da poviša ceno za pivo na 80 Din za hl. S tem so se kartelizirale vse najvažnejše pivovarne izven Slovenije. Pivovarne v Sloveniji (Union, Götz in Tscheligi) še niso pristopile kartelu in tudi še niso povišale cen.

g Kontrola carinarnic. Kakor javljajo iz Belgrada, je finančno ministrstvo odredilo komisijo, ki bo kontrolirala vse glavne carinarnice v celi državi in to še v prvi polovici meseca decembra t. l.

g Gospodarske vesti iz Češkoslovaške. V mesecu septembru t. l. se je prevozilo na češkoslovaških državnih železnica 19,5 milijona potnikov ter 5,1 milijona ton blaga. Skupni dohodki iz osebnega, prtljažnega in tovornega prometa so znašali v septembru 1924. 339,3 milijona Kč, kar pomeni napram avgustu t. l. porast za 8,2 milijona Kč. — V prvih 9 mesecih t. l. je Češkoslovaška izvozila 32.000 ton sladkorja v skupni vrednosti 1,3 milijarde Kč. — Po izkazu češkoslovaškega statističnega urada je znašal Češkoslovaški izvoz hrmeja v oktobru t. l. 57.064 stotov po 50 kg.

g Otok bankovev v Bolgariji. Na dan 14. novembra t. l. je po zadnjem izkazu bolgarske Narodne banke znašal obtok 4546 milijonov levov. Na dan 14. novembra 1923. je bil obtok bankovev 3963,5 milijona levov.

g Fuzija v dunajskem bankarstvu. Z Dunaja poročajo, da je sklenjena fuzija med Britisch-österreichische Kompaßbank und Kreditanstalt A. G.

Bozre.

10. decembra 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.8680—2.8980 (2.89—2.92), London 311.50—314.50 (314.20—317.20), New York 65.80—66.80 (66—67), Pariz 3.5850—3.6350 (3.5750—3.6250), Praga 1.9910—2.0210 (2.01 do 2.04), Dunaj 0.0927 1/2—0.0947 1/2 (0.0930—0.0940), Curih 12.84—12.94 (12.93—13.03).

Curih. Belgrad 7.75—7.85 (7.70), Budimpešta 0.0069 1/2—0.0070 1/2 (0.0070), Italija 22.30 do 22.35 (22.35), London 24.25—24.27 (24.30), New York 516.20—516.70 (516), Pariz 27.81—27.87 (27.85), Praga 15.52 1/2—15.60 (15.60), Bukarešt 2.60—2.70 (2.60).

Dunaj. Devize: Belgrad 1068, Kodanj 12.480, London 333.700, Milan 3072, New York 70935, Pariz 3837, Varšava 13.610. Valute: dolarji 70.460, angleški funt 331.900, francoski frank 3795, lira 3040, dinar 1064, češkoslovaška krona 2130.

Praga. Devize: Lira 6147, Zagreb 51 1/2, Pariz 183 1/2, London 159.425, New York 33.90.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. Celjska posojilnica d. d., Celje 210—213, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 220 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 124—126, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 885—895, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 130—148, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 465 (blago), »Split«, anon. družba za cement Portland, Split 1400 do 1420, »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb 63 (blago).

Zagreb. Hrv. Eskomptna banka, Zagreb 109—110, Hrv. sveopća kred. banka, Zagreb 108—110, Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb 59—60, Jugoslavenska banka, Zagreb 100—101, Prva hrv. štedionica, Zagreb 84—85, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 221—225, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 70—72.50, Hrv. slav. d. d. za ind. sečera, Osijek 750—800, Guttman 775—790, Slavonija 69—70, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 435—445, 7 % drž. invest. posojilo 64—66, Vojsna odškodnina 125—126.

Dunaj. Živnostenska banka 815.000, Al-pine 391.000, Greinitz 155.500, Kranjska industrijska družba 0, Trboveljska družba 450.100, Hrvatska eskomptna banka 111800, Leykam 186.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 59.500.

Gutmann 404.000, Mundus 880.000, Slavex 240.000, Slavonija 69.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Smrekovi hodi, zdravo, lepo blago, od 3 cm naprej, feo naklad. postaja 310; Testoni, 2.25, 25 cm, 10—29 cm, medla 23, zdravo, lepo blago, feo meja 690—720; Hrastovi frizi, 5, 6, 7, 8, 9, 1a, feo meja 1440 do 1460; Hrastovi železn. pragovi, 250, 25×15, feo naklad. postaja 46; Deske, 20 mm, monte, feo Ljubljana 580; Brusni les, po uzancih Ljublj. borze, feo naklad. postaja 1 vag. 220 do 225 (zaklj. 220). — Žito in poljski pridelki: Pšenica domača feo Ljubljana 410; Pšenica bačka, par. Ljubljana 465; Koruza nova, def., feo Klenak, že v Ljubljani 180; Koruza nova, zdrava, feo Ljubljana 240; Oves bački, feo Ljubljana 360; Laneno seme, feo Ljubljana 700; Moka pšenična, bačka, 0, feo Ljubljana 680; Otrobi drobnj, feo Ljubljana 212.50; Otrobi srednje debeli, feo Jarše 240; Krompir, feo štajerska postaja 133. — Stročnice, sadje: Fižol ribničan, očiščen, b/n, feo Postojna trans. 1 vag. 500—505 (zaklj. 505); Fižol prepelčar, očiščen, b/n, feo Postojna trans. 580; Fižol mandolon, očiščen, b/n, feo Postojna trans. 480.

Novi Sad: Pšenica 400—405, koruza 175, oves 295—300, moka bozis »0« 595—620, otrobi 182. — Položaj neizpremenjen.

Prosveta.

pr Amar-Hindemithov kvartet. V petek dne 19. t. m. nastopi prvičkrat na ljubljanskem koncertnem odru znani Amar-Hindemithov kvartet. V kvartetu igrajo sledeči umetniki: Lico Amar, I. gosli, Valter Caspar, II. gosli, Pavel Hindemith, viololo in Rudolf Hindemith, čelo. Kvartet priredi v Jugoslaviji pet komornih koncertov in sicer 2 v Zagrebu, nato 1 v Ljubljani, in naposled dva v Belgradu. Za koncert vlada v našem mestu veliko zanimanje, saj bomo imeli priliko čuti godalni kvartet svetovnega slovesa. Vstopnice v Matični knjižarni.

pr Za resno glasbeno vzgojo naše mladine v našem mestu je v resnici jako dobro preskrbljeno. Poleg sistematičnega glasbenega pouka, se nudi naši šolski mladini prilika spoznati glasbo slovanskih narodov na lepih in resnih umetniških prireditvah, ki nosijo ime muzikalno predavanje za mladino. IV. tako predavanje se vrši v nedeljo dne 14. t. m. ob 11 dopoldne v Filharmonični dvorani in na tem predavanju se poda mladini v dovršeni obliki več skladb iz glasbene literature češkoslovaškega naroda. V resnici za služijo ta predavanja vsled svojih skrbno sestavljenih sporedov, pa tudi vsled svojega umetniškega izvajanja mnogo več zanimanja med našo mladino, kakor pa ga jim ista posveča. Vsekakor mora biti mladina prirediteljem teh mladinskih predavanj izredno hvaležna, in svojo hvaležnost pokaže s tem, da v velikem številu te prireditve poseča. Zato opozarjamo in prosimo vse mladinojube v prvi vrsti pa starše, da pošljejo svojo mladino k tem predavanjem, za katere edina vstopnina je: nabava programa, ki stane Din 2.50 in se dobiva v Matični knjižarni.

pr Z ozirom na poročilo v »Učiteljskem Tovarišču« od dne 27. novembra t. l. štev. 47. o Schreinerjevi Trodelni čitanki za osnovne šole, III. del, ugotavlja vodstvo kr. zaloge šol-

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevel Peter M. Černigoj.

(Dalje.)

41

»Pst!« je rekel Kaku nemirno. »Ljuba moja, moriti je grda beseda, moriva doleti rada grda smrt, vsaj včas. Ti si kriva, da je tisti duhovnik, ta prokleti tepec, sežgal možica na oltarju in tako povzročil, da je tisti bog žalostno končal.«

»Ne,« je odgovorila Meritra, »niti jaz nisem kriva, niti duhovnik, marveč ti in ta pes Abi in Set, vajin gospod. Kriva bom pa vsega jaz, ker kraljica in Asti poznata resnico; prej ali slej pride vse na dan in tedaj me bodo dali sežgati kot čarovnico in me bodo poslali v podzemlje s krvjo faraonovo na rokah, s krvjo človeka, ki je bil samo dober z menoj. In kaj se bo tedaj zgodilo z menoj?«

Kaku tega očitno ni vedel, zakaj vstal je, se vstopil prednjo, se praskal po suhi bradi in se smejal s suhim, nedolženim smehom, ki je Meritro razdražil.

»Ne pači se mi kakor opica na skali,« je rekla, »in mi rajši povej, kako se bo vse to končalo?«

»Zakaj se vznemirjaš zaradi konca, Lepa?« je vprašal. »Konec je še daleč; in najboljši filozofi so bili sploh mnenja, da konca nikjer nikoli ni. Saj poznaš tisti sveti simbol kače, ki drži svoj rep v gobcu in obsega ves svet ter se začenja, kjer se končuje, in se končuje, kjer se začenja. V vsakem grobu ga lahko vidiš —«

»Nikar mi ne govori o kačah in grobovih,« je planila Meritra. »Kurja polt me obhaja, če mislim nanje.«

»Gotovo, ljuba moja. Vedno sem bil prepričan, da se mi Egiptani preveč

ukvarjamo z grobovi — naj bo za njimi karkoli, k sreči je vse vendar zelo dvomljivo. Vrniva se torej od grobov in mrtvecev rajši k palačam in življenju. Kakor sem ti ravnokar rekel, je šlo vendar vse po sreči, dasi obžalujemo slučajno faraonovo smrt in pokolj vse njegove straže in, da pristavim, smrt štirih Abijevih zakonitih sinov. Danes sem prejel od prince pisemno imenovanje za vezirja in kraljevega tovariša, ki stopi takoj v veljavo, kadar zasede prestol, kar se bo gotovo zgodilo, in ti si danes sprejela od mene z vsemi običajnimi javnimi obredi in z vso slovesnostjo ime soproge, kakor sem ti bil obljubil. Meritra, ti si žena velikega vezirja, prvega velikaša, edinega tovariša egiptanskega kralja, kar je zelo visoko odlikovanje za žensko, ki je za časa zadnje vlade bila zgolj faraonova ljubljanka in je sedela kot strežnica ob njegovem podnožju.«

»Na svilenem podnožju si udobneje sedi, kakor na vladarskem stolu, ki je zgrozen iz krvavih mečev. Poslušaj, Kaku! Jaz se bojim. Praviš, da si največji med čarodeji in da znaš brati prihodnost. Prav, jaz bi rada poznala bodočnost, in če nisi samo glumač, mi jo pokaži.«

»Glumač! Kako moreš kaj takega reči, Meritra, saj se spominjaš dogodka s podobo!«

»To je bil morda samo slučaj. Faraon je bil vsa zadnja leta bolan in ga je še pred kratkim zadelo. Če nisi slepar, mi pokaži bodočnost v tem čarovnem kristalu. Kar je najhujšega, hočem videti, da bom vedela, kako naj ravnam, kadar pride.«

»Dobro, žena, poskusi!« hočeva, čeprav bi moral duh biti miren, kadar hoče gledati tako visoke prikazni, in bojim se, da tvoj ni — ne, ne bodi hud! Poskusila bova. Sedi tje kaj in glej in predvsem bodi tiho, kadar govorim potrebne rotive.

Postavila sta torej kristalno kroglo na mizo in se zazrla vanjo. Kaku pa je mrmral zagovore in rotive. Dolgo časa ni Meritra ničesar videla, nato pa se je nenadoma zbrala v krogli meglica, ki se je počasi razjasnila in prikazala se je podoba mrtvega faraona, odetega v mumijske povoje. Meritra se je umaknila in zakričala, faraon pa si je osvobodil roke kakor se je zdelo iz povojev, ki so ga vezali, in je udaril, nakar se je kristal nenadoma razletel, tako da so se njega kosi razpršili po sobi. Eden izmed njih jo je zadel na usta, ji izbil dva sprednja zoba in ji preklal ustnice.

Meritra je zavpila in padla na hrbet na tla. Kaku pa je skočil s stola, kakor da hoče zbežati, a se je premislil in obstal, ves trepetajoč od strahu.

»Kaj je to bilo?« je rekla Meritra, ko je vstala s tal, in je izpljunila kri iz ust.

»Ne vem,« je odgovoril Kaku s trepetajočim glasom. »Zdi se mi, da nam bogovi nočejo razodeti bodočnosti, ki bi jo rada videla. Bodi zadovoljna s sedanostjo, Meritra.«

»Zadovoljna s sedanostjo!« je vreščala besno. »Poglej, kaj mi je sedanost dala — usta polna krvi in zob. Lepa sem bila in sem sedaj skazena za vse večne čase; postala sem stara coprnica. Faraon je z roko razbil kroglo in je vrgel kose vame. Videla sem, kako je to storil, in ti si ga postavil v kristal. Ničvrednež! plačala ti bom to hudobno ukano,« in je skočila k njemu, mu strgala z glave zvezdoslovsko kapo in lasuljo ter ga toliko časa tolkla z njo, da je zaprosil milosti.

Ta trenotek so se odprla vrata in v njih se je pojavil zasopel, bled od groze, le napol oblečen sam princ Abi.

»Kaj se godi tukaj?« je hropel in se zavalil v stol. »Ali na ta način vršiš svoja nočna opazovanja, Kaku?«

»Gotovo ne, najvišji gospod,« je odgovoril zvezdoznanec in si obrisal čelo, a je še vedno škilil k Meritri, ki je stala ob njem in držala lasuljo v roki, dvignjeni k udarcu. »Gotovo ne, zvizišni princ. Majhno hišno nesporazumljenje, to je vse. Ta ženska, ki sem jo poročil, ko sem jo slučajno srečal, je kakor divja mačka in ravnokar znaša nad menoj svojo vražjo slabo voljo.«

»Še enkrat reci to,« je vzkliknila Meritra, »in te vržem skozi okno, da vidim, ali boš mogel s svojim čarodejstvom spreminiti kamenje na tlaku, da bo mehko kakor zrak. Poglej, gospod, kaj mi je storil s svojo proketo čarovnijo,« in mu pokazala na trepetajoči roki svoja dva sprednja zoba. »Faraona, ki me je zvijačno pregovarjal, da sem ga umorila, je priklinal v kristal, videla sem ga tamkaj v mumijskih povojih, zagovoril ga je, da je razbil kroglo in mi vrgel drobce v obraz.«

»Tiho, žena,« je zakričal Abi, »če nočeš, da te dam preteptati s šibami, dokler te ne bodo noge bolj bolele, ne te bolijo usta. Kaj je s faraonom duhom. Kaku? Ali je mar povsod, zakaj vedi, da sem prišel zaradi faraona, ki prebiva v Osirisu, govoriti s teboj.«

»Prevzvišeni vladar Severa, sin kraljevske krvi, dedni grof, ki bo postal kralj —«

»Pusti svoje naslove, lopov,« je vzkliknil Abi, »in me poslušaj, ker potrebujem sveta, in če mi ga ne moreš dati, si poiščem drugega, ki mi ga bo dal. Ravnokar sem ležal v svoji postelji in spal, ko je prišla strašna prikazen k meni. Sanjalo se mi je, da sem se zbudil, in ker sem čutil težo na eni strani, sem se obrnil, da pogledam, kaj je, in sem videl truplo svojega brata faraona v mrtvaških povojih —«

skih knjig in učil v Ljubljani, da je knjiga dobila z odlokom pokrajinske uprave v Ljubljani, oddelka za prosveto in vere z dne 19. septembra 1923, štev. 3275 predhodno odobrenje; končna aprobacija je, kakor znano, le formalnega značaja. Ako po mnenju g. poročevalca ni dovolj sestavkov, ki naj bi vzbujali »državni patrijotični čut«, zato sta odgovorna ona gospoda učitelja, ki sta rokopolis ocenjevala in predlagala oddelku za prosveto in vere aprobacijo, ne pa sedanji vodja založbe. Zaloge da tiskati svoje knjige najnižjemu ponudniku. Cena knjige je pri tej opremi in obsegu naravnost nizka.

pr Josip Novak: Slovenska vadnica za nemške osnovne šole, 3. zvezek. Odobril prosvetni odelok za Slovenijo. Založila kr. zaloge šolskih knjig in učil v Ljubljani. Cena broš. Din 30, vez. Din 32. — Pričujoča knjiga je plod izkušenega slovenskega šolnika. Zaključuje delo, ki naj izpolni vrzel, ki je nastala ob prevratu, ko ni bilo učbenikov za tiste osnovne šole, ki so ohranile še nemški učni jezik. Ta knjiga pa ni suboparna slovnica, temveč je sinteza vsega slovenskega jezikovnega pouka, odgovarjajočega predpisani stopnji. Ustrezajoč psihološkim in praktičnim zahtevam, je razdeljena knjiga v štiri poglavja: jesen, zima, pomlad in poletje. V teh poglavjih obdeluje pisatelj na popolnoma lahek način, idoč iz praktičnih vidikov, slovniška pravila z bogato vajo in uporabo, ki ni mehanicno naštevanje različnih stavkov brez logične celote, ampak obsega 91 berilnih sestavkov bogatih po vsebini in etični vrednosti naših najboljših starejših in novjših pisateljev. Zlasti dobro bodo služile pesmi, ki so skoraj vse tudi deklamovane. Vsakemu berilnemu sestavku so pridelana vprašanja za stvarno in besedno analizo, ki pa obenem uvajajo učence v slovniško pravilo. Na koncu knjige je bogat slovensko-nemški slovar. Knjiga ne bo le dobro služila šolam, katerim je namenjena, ampak s svojo bogato zbirko jezikovnih nalog tudi učiteljem na šolah s slovenskim učnim jezikom. Zato naj si je nabavijo tudi slovenske šole za svoje učiteljske knjižnice.

pr Znani pevski zbor »Lisinski« v Zagrebu slavi v soboto dne 13. t. m. 15 letnico svojega umetniškega in za razvoj jugoslovanske glasbe velepomembnega delovanja. To svojo slavo proslavi z resnim umetniškim koncertom, na katerem izvaja svetovno delo skladatelja L. Beethovna: Missa solemnis, pod vodstvom svojega zborovodje kapelnika Kresimira Baranovića. Med solisti sodeluje tudi naš rojak Josip Rijavec. Na plakatih, ki nam označajo koncert, je natisnjena tudi pripomba: I. Izvedba v državi. Resnici na ljubo pa naj bode konstatirano, da je izvajala Beethovno Missa solemnis že naša Glasbena Matica pod vodstvom Mateja Hubada in sicer dne 14. in dne 24. novembra

1901 v veliki dvorani ljubljanskega Narodnega doma.

pr Češkoslovaško šolstvo l. 1922/23. Češkoslovaški državni statistični urad je te dni izdal podatke o celokupnem šolstvu v republiki l. 1922/23. V tem letu je bilo v Češkoslovaški republiki vsega skupaj 19.669 šol (l. 1921/22. 19.239), in sicer: 12.910 s češkim ali slovaškim učnim jezikom, 5.022 z nemškim, 935 z madžarskim, 548 z ruskim ali ukrajinškim, 254 z drugim učnim jezikom. Med šolami je bilo 16 visokih šol (od teh 4 univerze, 4 tehniške, 2 svobodni univerzi) s 26.877 študenti (po narodnosti 14.400 Čehoslovakov, 5.074 Nemcev, 478 Rusov in 2615 drugih narodnosti); dalje 367 srednjih šol (l. 1921/22 368), in sicer: 52 gimnazij, 102 realni gimnaziji, 3 višje realne gimnazije, 35 reformnih realnih gimnazij, 72 realk, 33 dekliških srednjih šol, 67 učiteljskih in 3 tuji zavodi s skupaj 104.118 učencev (od teh 72.439 češkoslovaške in 23.436 nemške narodnosti. Med strokovnimi šolami je bilo med drugim 22 kmetijskih šol z 9.147 učenci, 451 kmetijsko-nadaljevalnih šol z 22.314 učenci in 1400 obrtno-nadaljevalnih šol s 138.333 učenci.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Četrtek, 11. dec.: PAGLAVKA. — Red F. Petek, 12. dec.: SUMLJIVA OSEBA. Red C. Sobota, 13. dec.: PAGLAVKA. — Red D. Nedelja, 14. dec. ob 3. uri pop.: MOGOČNI PRSTAN, mladinska predstava. — Izven. Ob 8. uri zvečer: DANES BOMO TIČI. — Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Četrtek, 11. dec.: LOPUDSKA SIROTICA. — Red A. Proslava 70 letnice skladatelja F. S. Vilharja. Petek, 12. dec.: — zaprto. Sobota, 13. dec.: RIGOLETO. — Red E. Nedelja, 14. dec.: ob 3. uri pop. CAVALLERIA RUSTICANA, — V VODNJAKU, ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.

Sprememba dramskega repertoarja. Gospe Šaričevi je umrla gospa mati. Pogreb bo v petek popoldne, zato se dramski repertoar za petek 12. t. m. in soboto 13. t. m. tako-le spremeni: V petek »Sumljiva oseba« za red C in v soboto »Paglavka« za red D.

F. S. VILHAR: LOPUDSKA SIROTICA.

K današnji premijeri v operi.

Slovenski skladatelj Franjo Serafin Vilhar praznuje v Narodnem gledališču 70 letnico svojega rojstva. V počastitev jubileja tega neumornega in zaslužnega skladatelja vpi-

zori Narodno gledališče v Ljubljani njegovo tridejansko opero »Lopudska sirotica«.

»Lopudska sirotica« je po glasbi in po vsebini izrecno naša opera, ki bi z vso upravičenostjo mogla zavejati vse naše jugoslovanske operne odre.

Kot snov za libreto si je izbral Vilhar dalmatinsko legendo, katero je že Preradović deloma obdelal. Milan Ogrizović, uspešni pesnik »Hasanaginice« je dramatisiral in priredil to legendo mojstrsko za oder v tonu, katerega si je želel Vilhar sam: temeljni ton libreto je narodni, ljudski, dočim je ostala izdelava moderna, recitativna, dramatično sila velika in dovolj izrazita. Opera ima tri dejanja. Prvo dejanje se godi na obali otočka Lopuda nasproti Dubrovniku. Trije ribiški bratje se ob solnčnem zatonu poslavljajo, ter ji naročajo, naj pazi na dobro ime domače hiše; zakaj med ljudstvom se širijo vesti, da Mara ljubimkuje in pohaja z nekim gosposkim mladeničem iz Dubrovnika. Mara vtaji in pomiri brate, ki odidejo na ribolov.

Toda, komaj pridejo bratje na morje, komaj, da leže mrak na zemljo — že se pripelje njen fant, dubrovniški »gospar«. Seveda, vaška dekleta zvedo za ljubezen, in v poštenem mnenju in ogorčenju jo ovadijo bratovi, Niki, Vladi in Ivi. Bratje težkim srcem izročijo svojo sestro ljudstvu, ki jo obsodi in ji strga z glave znak in kras njenega deklišstva, češ da ga ni več vredna. Mara pa taji, zatrjuje, da je čista in da se raji vrže v morje, kot da bi po nedolžnem trpela. Reši jo samostanski prior don Mavar, ki prepove soditi narodu, temveč se zavzame za Maro in ji vrne pogazeno kapo in odredi, da gre Mara v samostan, kjer naj počaka, da njen Rodoviko uredi vse potrebno za poroko. Z velikim »Ave Marija« konča prvo dejanje.

Drugo dejanje se vrši v samostanu na Lopudu v nedeljo popoldne. Marija Orsola, predstojnica samostana, pripoveduje Mari, kako je ljubila tudi ona v svoji zgodnji mladosti, kako se je morala tudi ona odreči in oditi v samostan. Ta Mara tudi izve, da je Marija Orsola sestra njenega Rodovika. Pride brat Marin Niko, ki je med vsemi najkrušejši. Zahleva, da mora domov, ali pa ostati v samostanu. Toda tudi Rodoviko obišče Maro, ter jo prosi, da ž njim pobegne v Italijo in da jo bo še to noč čakal na otoku sv. Andreja. Bratu Niku pa naj reče, da ne gre domov, da rajši ostane v samostanu.

In res Niko odide. Rodoviko pa si na mah osvoji ostali narod, vse ljudstvo je zanj in v prešernem kolu konča drugo dejanje.

V tretjem dejanju čaka Rodoviko s svojimi mornarji na Maro, ki mora priti s čolnom na otok sv. Andreja. Ali Niko hoče preslepiti Maro in ji daje z nasprotnega brega napačna znamenja z lučjo. Rodoviko to opazi in pošlje svoje mornarje njej na pomoč. Noč

je viharna, morje valovito, vname se boj. Mara misli, da je zgubljena in skoči v morje v namenu priplavati na otok. Njene sile pa jo zapuste in do smrti izmučeno jo pripeljejo mornarji Rodovika. Z besedami »zmagala sem vse, zmagala sem brate — toda morja nisem mogla,« umrje Mara v naročju svojega fanta, ki ga je tako ljubila in za katerega je dala mlado življenje. —

Franjo Serafin Vilhar-Kalski se je rodil leta 1852. v Senožcah pri Postojni, kot sin znanega slovenskega pesnika Miroslava Vilharja. Pseudonim »Kalski« izvira od njegovega rojstnega doma, ki se je imenoval »Kalec«. Brez dvoma je Vilhar eden najzaslužnejših in najznamenitejših jugoslovanskih skladateljev. Proučavajoč in negujoč narodno jugoslovansko glasbo, se je uživil popolnoma vanjo in baš radi tega so se njegove pesmi tako naglo razširile po vsej naši zemlji.

Danes poseti jubilar predstavo svoje »Lopudske sirotice«. Naša dolžnost je, naša prijetna dolžnost je, da tega našega kulturnega delavca dostojno počastimo in damo duška iskreni želji: Na mnoga leta!

Naznanila.

Društvo prijateljev humanistične gimnazije bo imelo v četrtek, 11. decembra, ob treh popoldne na I. državni gimnaziji v Ljubljani redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora. 2. Volitve novega odbora, 3. Služajnosti. — Prijatelji, udeležite se v obilnem številu!

Čni zbor društva geometrov kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev — sekcija Ljubljana — se vrši v soboto dne 20. decembra t. l. ob 10 prepopoldne v služalnici ukrajinske univerze (dvorec) z običajnim dnevnim redom. Isti dan predava ob pol 5 ravno tam tov. nad-geometer Bydlo o temi »Razmejitve Nemške Avstrije z Jugoslavijo«. — Odbor.

Občni zbor društva »Gospodarski zvon« v Ljubljani se vrši z običajnim dnevnim redom dne 19. t. m. ob 20 na magistratu v mestni posvetovalnici. Vabljeni so vsi p. n. člani. — Odbor.

Jesenice. Sestanek esperantistov, na kojem bo tudi predaval o važnosti in razširjenosti Esperanta delegat iz Ljubljane, se vrši neprekinjeno v nedeljo dne 14. t. m. ob pol 10. predpopoldne v 5. razredu osnovne šole. Vabilmo vse zainteresirane, da se udeležijo v polnem številu tega sestanka.

Poizvedovanja.

Zgubila se je majhna psica, bela s črnimi lisami, majhno glavo, znamka št. 9, Ljubljana, ališ na ime »Ledi«. Kdor kaj ve, naj sporoči proti odškodnini na naslov Vrtnjak Franc, Orlova ulica 11, Ljubljana.

Bp. 150/1924.

Izvestke.

Izjavljuje, da dolezoznaheni u brak zele stupiti i to:

Жениково име и презиме, Адолф Сабо; породично стање нежењен; занимање, архитекта; вероисповест, жидов; старост, место рођења, 42 год. Керт, Чехословачка; место пребивања, Панчево Цари Душана 156; име и презиме родитеља, пок. Јакоб Шварц, пок. Мани Вајс.

Невестино име и презиме, Албертина Бодник; породично стање, неудата; занимање, трг. књиговођа; вероисповест, римо-кат.; Старост, место рођења, 31 год. Љубљана, Словеначка; место пребивања, Љубљана, Дунајска цеста 2.; име и презиме родитеља, пок. Виктор Бодник, пок. Марија Бизавичар.

Позивам све оне, који за какову препреку знају, нека то код мене лично или ти пак путем општинског поглаварства (тј. матричара) пријаве. Ову изјаву на следећим местима треба обзнанити и то; у Панчеву и у Љубљани у листу „Словенец“.

Панчево, 6. децембра 1924.

Тимонир Суботин,
матричар.

Že za 48 dinarjev

en meter dobrega lodna
en meter dobrega ševjoča
en meter dobrega sukna

dvojne širine dobite pri
Lenasi & Gerkman. Ljubljana

Za Božič

priporoča

Nova založba

r. z. z. o. z. v Ljubljani, Kongresni trg štev. 19

kot primerna darila sledeče knjige lastne založbe: Cankar Ivan, Podoba iz sanj; Cankar Izidor, Otički; Debevc, Vzor in boj; Euripides, Bratski spor; Finžgar, Zbrani spisi IV.; Herman-Bradač, Ivančkov sveti večer; Jaklič, Ljudske povesti; Majcen, Kasija; Mole, Tristan ex Siberia; Shakespeare, Beneški trgovec in Julij Cezar; Sophokles, Kralj Oidipus; Stele, Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih.

Finžgar, Zbrani spisi (za božič) izide V. zvezek. Prerokovanje. — Razen teh ima v zalogi leposlovne in šolske knjige, tudi tujih slovstev, v bogatem izboru.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1:50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko!

Pekovski POMOČNIK

išče mesta. — Naslov pove uprava lista pod štev. 7754.

ZIMSKO SUKNJO, dobro ohranjeno, prodam. Poizve se v prodajalni »Pri Korosici«, Poljanska cesta št. 5.

POZOR TURISTI!

Daljnogled, dober, z usnjato torbico, naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 7661

Gospodinjski koledar

Jugoslovenske Matice za leto 1925

je izšel in se dobiva pri podružnicah za člane 12 Din, v knjigarnah za nečlane po 16 Din. Ljubljanski člani ga dobe v pisarni Jugoslov. Matice, Pred škofijo štev. 21. L.

Koruzo

zdravo, novo blago, se zopet dobi v vsaki množini pri FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta štev. 30.

PAZNA SOPA v sredini mesta se odda za pisarno. Naslov v upravi pod št. 7759

Gospodje posestniki hiš!

Gotovo imate kakršen že primeren prostor, ki ga lahko izrabite za delavnico. Adaptacije napravim sam. — Prosim, pošljite naslov na upravo »Slovenca« pod šifro »V MESTU«. 7760

Izurjene pletilje

se takoj sprejmejo. — Dobra hrana in stanovanje v hiši. — E. GOSTINČAR, Šmarca pri Kamniku. Železniška postaja Holmec. 7764

Trapist

kilogram po 25 Din, in CAJNO MASLO kilogram po 55 Din, pošilja po povzetju v vsaki množini Mljekarska udruga v Virovitici. 7742

Proda se LES

250 do 300 plm³ stoječega smrekovega lesa, dobrega za na žago in tesianje. Družba se vrši 15. t. m. na licu mesta v Tirni, 1 uro nad žel. postajo Sava — ob 11. dop.

Trgovski VAJENEC

se sprejme v trgovino z meš. blagom. Imeti mora veselje do trgovine, biti priden in pošten. — Dopise upravi pod »Priden učenec« štev. 7690.

POZOR! 3 PARCELE

takoj naprodaj v najlepšem kraju Prul. Vsaka meri 500 do 600 m², cena za 1 parcelo Din 50.000. Več: Prule št. 8.

Božična in novoletna darila.

najprimernejša

dobite v umetniškem ateljeju za narodne in moderne vezenine

Božene Kopačeve v Kranju

Cenik zastoj! Cenik zastoj!

NASLOVE

oddajalcev in pa odjemalcev stanovanj, trgovskih in obrtnih lokalov, posojil, kreditov ter prodajalcev in kupcev hiš, posestev in nepremičnin, dobite proti mali odškodnini pri »POSREDOVALCU« — Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 23. 6960

Drva trboveljski premog

H. Petrič Ljubljana
Gospodarska cesta 8
Telefon 343

Išče se POSTREŽNICA

za celi dan. — Naslov pove uprava lista pod štev. 7744.

Pozor, KOLESARJI!

Pošljite stara dvokolesa v popolno prenovu, emajliranje z ognjem in poniklanje. Na željo se dvokolesa tudi shranijo čez zimo. »TRIBUNA«, F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozikov, Ljubljana, Karlovska cesta štev. 4. 6828

Moške srajce

najnovejši vzorci, najfineste blago, kakor tudi drugo perilo, kupiš najceneje, ker je lastni izdelek, edino le pri tvrdki F. in I. Goričar, »PRI IVANKI, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29. 7566

„SLOVENEČ“ za inserate najbolj priporočljiv!

Zahvala. Ob priliki smrti našega so-
proga in ata, gospoda

Ivana Prosenca

paznika T. p. d. in posestnika

se nam je izkazala od vseh strani tolika naklonjenost, da nas veže dolžnost, zahvaliti se najtopleje vsem za vse.

Posebno zahvalo pa smo dolžni gg. članom »Društva rudniških nameščencev v Trbovljah«, osobito gosp. predsedniku Letniku za prireditve tako častnega pogreba.

Vsem stotero Bog povrni!

Trbovlje - Bevkovi, 10. decembra 1924.

ZALUJOČI OSTALI.

Najprimernejša darila za dame!

Božična razstava in razprodaja ročnih del

Samo 6 dni! s 25% popustom. Samo 6 dni!

Milena Zor-Ježek, Ljubljana,
Stritarjeva (prej Spitalska) ulica 7, III.